

ANKER IRMI

SZÍVINFO

**CSALÁDOK A CSALÁDÉRT EGYESÜLET
ÓBUDAVÁR, 2002**

Anker Irmi
SZÍVINFO

Anker Irmí

SZÍVINFO

Családok a Családért Egyesület
Óbudavár, 2002

Ez a kiadvány
a Szociális és Családügyi Minisztérium támogatásával
jelent meg

ISBN 963 86293 1 2

Kiadja a Családok a Családért Egyesület
8272 Óbudavár, Fő u. 11., tel./fax: 87/479-026
schoenst@axelero.hu • www.schoenstatt.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Nyomdai előkészítés: Palásthy Imre, Balatonfüzfő
Nyomás: OOK-Press Nyomda, Veszprém
Felelős vezető: Szathmáry Attila

SZÍVINFO 1.

1999. májusi különkiadás...

Egy heves és izgalmas influenza után sürgősen beindult a szívatültetésre való taszigáltatásom, mert szívizomnak még a korábbi, 20-24%-os teljesítményét is sikerült alulmúlnia (18%). Így történhetett, hogy 1999. május 25-én, a Kútvölgyi kórházban jártam, Dr. Harmati Lídia kardiológus főorvosnál. Őt jelölték ki a szívatültetésemet szervező-összefogó orvosommá. Kerek három órán át beszélgetett velem a transzplantációról. Átlag polgárhoz méltón, addig mindennek töredékéről sem volt fogalmam.

Megkísérlem így utólag rögzíteni az elhangzottakat:

Két csoportja létezik az e műtetre váróknak:

1.) *Riadócsoport*: akikkel bármikor rohanhatnak a műtőasztalra.

2.) *A potenciális várakozók csoportja*: akik állapotuk alapján egyelőre még nem a legsürgősebb esetek közé soroltnak.

Az én „A” vércsoportom közelebb hozhatja az átültetést. Mint megtudtam, a populáció 40%-a ilyen vércsoporttal rendelkezik, ennek arányában szegény donorok között is több ilyen adódhat.

Ezzel együtt pillanatnyilag csak a programba, illetve a potenciális várakozók körébe kerültem be, mert az a tény, hogy jól-rosszul, de még képes vagyok megjárni a 3 emeletet, illetve tudok alkalmanként kicsit sétálni, arra

enged következtetni, hogy nem a végső stádiumban vagyok. (Hip-hip...!) Ezenkívül el kell még végezni két fontosabb vizsgálatot, egy bicajozós, terheléses oxigénpróbát és egy szívkatéterezést. Számukat tekintve akár többet is.

Ezeket a Korányi Szanatóriumban végzik, ahová hamarosan be kell feküdnöm három napra.

Az egyelőre még bujkáló bölcsességfogam miatt konzultálni fogunk azzal a szájsebésszel, aki évek óta kapcsolatban áll a transzplantációs orvoscsoporttal. Ő hivatott annak eldöntésére, hogy „bölcsességem” kivésése az állkapocsomból indokolt-e az átültetés előtt, vagy sem. Hm...

Ha nem velem történne mindez, már-már mulatságosnak tartanám, hogy igazán mindenre kiterjedő vizsgálódás tárgyát képezem. Minden számít, még a bőrgyógyászatra is el kell mennem „gombanézőbe”, ahol is tenyésztési mintát vesznek tőlem etc., etc. Megtudhattam továbbá, hogy még a fogkő is nemkívánatos bacillusforrás, tehát műtét előtt feltétlenül, és azt követően is háromhavonta fogorvosi ellenőrzésen kell megjelennem.

Akaratlanul is tanúja voltam a főorvosasszony egyik telefonbeszélgetésének, amelyben kérte egy újszives páciensét, hogy a kutyájára sétáltatás közben tegyen szájkosarat, különben bármilyen szemétbe belefőtörhet, ami – talán mondanom sem kell – közvetlen fertőzésveszélyt jelent. (Miként őrzi meg a beteg e nagy óvatosság közepe az egészséges arányérzék, amivel még éppen nem kergeti örületbe a családját?)

Létrejött egy „Szív a szívért” Alapítvány, amelynek tagjai: az ebben a projektben résztvevő orvosok, a munkatársak, a támogatók, és mindazok, akik már műtét után vannak. Jó volt látnom őket fényképről, jó volt hallanom és olvasnom róluk, kicsit emberarcúbbá vált ez az egész.

Nagyon hálás voltam érte, hogy a pozitív példák mellett a sikertelen eseteket sem hallgatta el a főorvosasszony. Az egyik esetben nemi fertőzés, a másikban fel dolgozatlan lelki probléma + zugivás + a gyógyszerek be nem szedése okozta a szív kilökődését a szervezetből. Mindkét esetben nőbetegről van szó... (!)

Van egy harmadik kategória is, amelyről nem tudtam egyértelműen eldönteni, hogy vajon pozitív, lelkesítő példa-e, vagy sem. Az egyik újszívesnek ugyanis epeműtéten kellett átesnie, és kezdetben rám is átragadt a doktornő öröme, amikor megtudtam, hogy leendő sorstársam ragyogóan viselte! Ezzel kapcsolatban csupán az okoz bennem némi disszonanciát, hogy erre az epeműtétére bizonyos állandóan szedendő gyógyszerek okán került sor...

Mindenesetre e példákon keresztül szembesültem azzal, hogy a kritikus, úgymond lábadozási 6 hónap után is folyton jelen lesz az életemben a kilökődés veszélye. El kellett tehát vetnem azt a vigasztaló gondolatot, hogy „csak egyszer kell túljutni rajta, aztán minden rendbejön.” Új stratégiára van szükség.

A szívátültetésre összesen négy óra áll az orvosok rendelkezésére. Az agyhalál megállapítása után ennyi idő alatt kell megszerezniük a hozzátartozók engedélyét, a szív átszállítását az Érsebészetre, valamint a beteg teljes körű felkészítését a műtetre. Ilyenkor párhuzamosan két orvoscsoport dolgozik, a legnagyobb sebességgel. Egy-egy ilyen átültetés 7-8 millió forintba kerül, amely összeg azonban nem tartalmazza az előzetes vizsgálatok költségét.

A riadóztatott betegnek fel kell készülnie arra, hogy esetleg csak a műtőasztalon, azaz már „kipreparálva” derül ki, hogy valamilyen ok miatt megghiúsul az operáció. Ezt a főorvosasszony szerint is elég nehéz tudomásul

venni, sokan összeomlanak tőle. Úgy gondolom, erre külön készülődni kell.

A beteg szempontjából a műtét utáni 6 hónap a legkritikusabb, bár – mint már jeleztem – egészen élete végéig számolnia kell jó néhány veszéllyel. Elsősorban elengedhetetlenül fontos, hogy fel tudja dolgozni magában az idegen szív gondolatát. Aztán a legteljesebb mértékben együtt kell működnie orvosaival. A főorvos asszony azt mondta, hogy ebben és az egész megpróbáltatásban döntő hatású lehet az „élő hit”. Ezt örömmel hallottam, reményt keltett bennem...

Fel vagyok kérve az elgondolkodásra, hogy elviselem-e a műtéti riasztás, és az azt követő próbatételeket? Ami várható: 4 hétig teljesen steril körülmények között leszek. Ez azt jelenti, hogy csakis az ápolóm érintkezhet velem ez idő alatt. Nem látogathatnak meg a szeretteim, egyáltalán nem használhatom a személyes dolgaimat, egyszóval a kör hosszú időre bezárul körülöttem.

(Azért ez szerencsére jóval lazábban alakult.)

Ha jól értettem, a négy hét leteltével valószínűleg kikerülök a kórházból, de csakis megközelítőleg steril körülmények közepette van esélyem a túlélésre. Az újszülöttekről és a csecsemőkről kell ehhez foghatóan gondoskodni. Ez annyit tesz, hogy otthonomban *teljesen külön szobát* kell kapjak, amelyben egyáltalán nem tartózkodhatnak a családom tagjai (tehát elkerülhetetlen a költözés). Ezenkívül külön WC-t és fürdőszobát is igényelne az ügy. Mivel azonban ez utóbbi feltétel pénz hiányában nem valósulhat meg, a legszigorúbb higiénés szabályokat kell betartanom: minden használat előtt teljes fertőtlenítést kell végeznem. Egy darabig maszkot és kesztyűt is kell viselnem. Az evőeszközöim, a használati tárgyaim, a fogkefém és a törülközőm elkülönítve kell legyen a családom többi tagjától.

A gyermekeimet nem ölelhetem, ez különösen a náthás időszakban érvényes. Nyilvánvalóvá vált, hogy a családomtól is nagy fegyelmet kíván majd a helyzet, számukra is óriási próbatétel lesz. Látogatókat ebben az időszakban (elvileg) nemigen fogadhatok, emberek közé nem mehetek.

Mindez azért van, mert az immunrendszeremet többé már nem lehet egészen visszaállítani. Ezért az én édes gyerekeim állandó veszélyt jelenthetnek majd számomra a hazahurcolható bacikkal.

Orvosaim megpróbálják gyógyszerekkel eltalálni azt az egyetlen pontot, amely még anélkül egyenlíti ki a védekező mechanizmusomat, hogy szervezetem kilökné magából az idegen testet.

Egész hátralévő életemben nagymértékű és igen-igen költséges gyógyszereléssel kell számolnom, amelynek jelentősebb részét egy ideig nem a családi költségvetésből kell kiizzadni.

A transzplantációnál óriási, majdnem megoldhatatlan nehézséget jelent az érvényben lévő törvényrendelet, amely kötelezi az orvosokat arra, hogy a hozzátartozók engedélyét kérjék elhunyt családtagjuk valamely szervének felhasználásához. A rendelkezésre álló négy óra igen szűk időhatár minderre. Sok esetben ezért hiúsul meg az átültetés, többnyire ebből származnak a vaklárma riasztások is.

Érdekességképpen jegyzem le, hogy a pillanatnyilag érvényben lévő rendelet szerint hiába van valakinek a személyi igazolványában egy nyilatkozat, hogy halála esetén a szerveit gyógyászati céllal felhasználhatják, nem elegendő, mert az orvosok ilyen esetben csak közjegyzővel hitelesített nyilatkozatot fogadhatnak el. (Úgy tudom, ez időközben megváltozott.)

A főorvosasszony véleménye szerint a mostanában esedékes leszázalékolásomnál 100%-os térítés illetne meg. Azonban kilátásba helyezte, hogy a szívatültetés utáni regenerálódási időszak leteltével valószínűleg csak 50%-os térítést kapok majd, de azt sem tartja kizártnak, hogy még visszakerülhetek az aktív életbe.

Első benyomása az, hogy képes leszek feldolgozni a várható megpróbáltatásokat, és együttműködni orvosaimmal. A magam részéről azért gyanítom, hogy olykor lesznek nehéz pillanataim, még akkor is, ha eddigi életemben általában rövid idő alatt újra magamra és legfőképpen derűmre találtam. Bízom benne, hogy ezúttal sem lesz ez másként, bár a rám váró megpróbáltatás mértéke és időtartama minden eddigit meghaladó lesz.

Ezért úgy hiszem, hogy mostantól kezdve a hitemből erőt merítve, valamint tudatos készülődéssel kell tennem a dolgomat. Nem marad más számomra, mint az, hogy az orvosaim erőfeszítéséhez hozzáadom a magamét is.

Némi öniróniával írom le, hogy lázasan gondolkodom a megoldáson, dolgozom az ügyön...

A letaglózó döbbenet után így elsőre az merült fel bennem, hogy a már jóval tisztábban látott, kacagtató jövőt célszerű volna szakaszokra, állomásokra felosztanom – kis mennyiségben talán könnyebben emészthető –, s minden ilyen állomást egy-egy feladatként felfognom.

Nagyon remélem továbbá, hogy előbb-utóbb ezúttal is felcihelődik bennem az az egészséges lázadás, amelyet némely vesztesre álló röplabda mérkőzésemen éltem meg: azért sem adom meg magam! Ilyenkor képessé váltam arra, hogy figyelmemet, elszántságomat és bajtársiasságomat teljes mértékben összpontosítsam az adott időtartamra. Minden ilyen lelkiállapotban tettekreásszé váltam, ami jól hatott a társaimra is. Ez sok nehéz, idegfeszítő helyzetből segített ki.

Úgy gondolom, bajtársiasságot ebben az esetben az értem fáradozó orvosaimmal kapcsolatban élhetnék meg. Nekik erről nem kell tudniuk, de engem azért motiválhat...

Budapest, 1999. május 26.

A folytatás a következő számban olvasható... „Maradjanak velünk...!”

SZÍVINFO 2.

Avagy:

Cicókám, meddig is ér a takaród...?

1999. júniusi különkiadás

A mellékelt májusi különkiadás a szívátültetéssel kapcsolatos beavattatásom első, döbrent összefoglalója volt. Elég sok új momentum jutott a tudomásomra, amelyekért ugyan roppant hálás voltam, de amelyek így elsőre bizony kissé emészthetetlenek voltak számomra.

Néhány napig ugyancsak levert voltam.

Sötétségem eme óráiban a legkellemetlenebb kérdések illegették elém magukat nagy kedvvel. Rá kellett ébrednem, hogy ez az egész ügy jócskán túlmutat rajtam, itt már a legkevésbé rólam van szó. A gyerekeimnek, a családomnak teljes mértékben ki kell venniük majd részüket a szenvedések bugyrából. Kell-e, szabad-e őket ilyen sorsnak kitennem, a kicsivel tovább élésért kuncsorogva...?!

Érdemes-e az egyáltalán nem is garantálható néhány plusz évet úgy végigélnem, hogy mindenben a fertőzésveszélyt kell sejdítenem, mindig önmagamat kell vigyáznom, miközben a kedvenc gyerkőceimtől kezdetben teljesen, de azután is nagyrészt el leszek zárva...?!

No, hát ilyenformán lázasan forgattam magamban a „Húha, most aztán hogyan tovább?”-ot, egyszóval teljesen

beborított a sötétség. (Nem dicsekvésképpen mondom, de egy magára valamit adó ember félmunkát nem végez...)

Mindössze egyet tudtam biztosan: öncsalás volna szőnyeg alá söpörni ezeket a nehézségeket, s az óhatatlanul fel-felbukkanó félelmet: vajon kibírom-e ezt az egészet lelkileg? Éreztem, szükségem van erre a fájó szembenézős akcióra – jó nekem ez a rossz... –, mert csak ezután tudok egészséges lélekkel felkészülni a rám és szeretteimre váró történésekre.

Gyere sötétség, ezúttal még egészen beengedlek, de aztán egyszer s mindenkorra úgy kiséprűzlek a lelkemből, mint a szél. A továbbiakban nem hagyom, hogy uralkodj felettem!

Ezt egyszer, februárban már sikerült megtenni az elmúlás fölötti borongásomkor, s tényleg nem jött vissza azóta.

Így történhetett, hogy lassacskán minden kapálózásom ellenére is csak beszüremlett némi fény lelki vakságomba. Mindjárt fel is derengett előttem lehetséges megoldásként az a gondolatkezdemény, amely még elsőre véletlenkedett ki belőlem:

Valóban, szakaszokra kell osztanom életem hátralévő részét. Komolyan mondom, így már nem is volt olyan riasztó!

Hiszen mindezen már többen is keresztülmentek, akkor miért ne bírnék ki én is egy vagy több vaklárma riasztást, egy műtétet, az elzárást, a hat hónapot stb., stb.?! Hát tényleg képes volnék hagyni, hogy maguk alá temessenek ezek a dolgok?!

És ekkor szerényen, kedvesen odaintegetett nekem a gyógyulás...

Már nem félek. Keresem a megoldásokat. Így például találtam valamit arra, hogyan lehetne elkerülni a meghíúsult riasztás okozta összezuhanást. Megoszthatom Veletek? Hahó, van itt még valaki...?!

Mert milyen is lehet egy riasztás? Szerintem rendszerint éjszaka történik. Ha az embert álomittasan arra készítetik, hogy rohanjon, mert itt a nagy pillanat, futni kell életre-halálra, garantáltan pánikhangulatba kerül. Nem tudom, ki hogy van ezzel, én legalábbis így képzelem. Elszáguld vele a rohammentő, bent a kórházban pedig sebtiben előkészítik. Nagyfeszültségű pillanatok ezek. Csakhogy mégsem jött össze... Banggg...

Jóllehet előtte még nem vágyakozott az ember olyan hevesen a műtétre, de emberi vonás, hogy miután kiderül: félúton leállították az akciót, egy légüres tér keletkezik benne, s úgy érzi, megfosztották valami fontostól. Hát hiába volt ez az egész...?!

Biztosan nem könnyű lelkiállapot...

Ezért homályos értelmekkel arra jutottam, hogy talán az lehet az ellenszere ennek, ha riasztáskor a következőt tudnám gondolni: „Próba szerencse megyek, lehet, hogy éppen most...! De nehogy már pánikolj Cicó, mert ez még egyáltalán nem biztos!”

Így talán nem érne akkora sokkhatás, ha meghiúsulna a dolog. Azt sem zárom ki, hogy ez a hozzáállás még ama rettentő izgalmat is képes valamelyest fékezni.

Ilyesformán ízlelgetem, keresgélem az egyes feladatok nyitját.

Aztán arra gondoltam – mert vak tyúk is talál olykor szemet... –, hogy csakis úgy tudom a családom tagjait megóvni a fájdalmak és a szenvedések nagy részétől, ha bennem, belül kisimulnak a ráncok. Ha én magam képessé válok derűvel és vidáman elébe állni a történéseknek. Ha nem dramatizálom feléjük túl a dolgot, akkor őket sem kényszerítem bele a riadalomba. Lehet ezt egy elfogadható életformaként megélni, hogy a helyzet rosszabbodásával a mami ugyan kórházból ki, kórházba be, de nincs pánik, nincs baj, mert amennyit kapunk, az ajándék.

No, itt a következő nagy kérdés: hogyan lehet ezt az egészséget ajándékként megélni? Csakis vidáman, csakis teljességgel élve a szeretetet.

Szép feladat, Irmikém, hát hajrá! Mindazt add nekik, amit adni képes vagy!

Tovább is van, mondhatom még...?

Igen, valóban kinéz az embernek, hogy esetleg sok hűhó lesz semmiért. De nagy hiba volna figyelmen kívül hagyni, hogy alakulhatnak a dolgok abszolúte jól is. Éppenséggel erősíthetem én azt a néhány százalékot is, akik viszonylag zökkenőmentes, s emberhez méltó életet élnek a szívátültetés után. Miért ne?

Megcélozható? De mennyire! Arra gondolok itt, hogy egyszerűen túlnézek, túllátok a megpróbáltatásokon, ahol már csak azt a napsugaras, újra egészséges életet szemlélem kitartóan, ami engem is vár, ami engem is hív. Érzem, az is segít, ha mindehhez célokat társítok: ezzel és ezzel vágyom még foglalkozni felgyógyulásom után.

Persze nagyon is meglehet, hogy mindez nem így alakul. Nem baj, Isten kezében vagyok. Én csak az emberi erőfeszítéseimet adhatom hozzá a várható történésekhez. De addig is, végig jókedvvel éltünk és szerettünk. Ez pedig vágyaim és reményeim szerint megkímél majd attól a méltatlan hozzáállástól, hogy besavanyodva és görcsösen rettegem az életem végét.

Végezetül még valami: bármilyen hihetetlen, a betegségem e hét-nyolc hónapja minden megpróbáltatásával együtt elmondhatatlanul sok örömmel és szeretettel ajándékozott meg. Olyan gyönyörű emberi megnyilvánulásokban volt és van részem, amelyeket szegényes képzeletemmel el sem tudtam képzelni.

Budapest, 1999. június 9.

SZÍVINFO 3.

1999. júliusi különkiadás...

Halihó! Teli vagyok életkedvvel és buzog bennem az életöröm! Hát hogy van ez? Lehet „szívügyeimet” még tovább is ragozni? Úgy tűnik....

Mert mi is történt betegségem e nyolc-kilenc hónapjában?

Valamikor az elején szembe kellett néznem az elmúlás szomorúságával. Jó két hétig borongtam is becsülettel, azután sikerült végleg túllenni rajta.

Következő állomás az volt, hogy május elején kis híján magával ragadott egy influenza.

Ez volt talán „a pudíng próbája” számomra. Ha meg éppen nem is rettentem, az mindenesetre fölmerült bennem, hogy: hűha, máris...?!

Amiatt azonban erősen szorongtam, hogy csak a gyerekeim voltak otthon, s mi lesz, ha nekik kell rám találniuk....

Ennek az élményemnek köszönhetően végérvényesen megdőlt a „Csak a kórházban ne érjen!” álláspontom.

Ott a kórházban aztán klasszul kikúráltak.

Tanúsíthatom, rendkívül üdítő érzés, ha az ember ép-ségben kikerül egy válságos helyzetből!

Orvosaim viszont e betegség hatására felgyorsították a szívátültetéshez szükséges megelőző vizsgálatokat, és immáron konkrét testet öltött a műtétre való sietős készülődés. (1999. május)

Ennek köszönhetően ismerkedhettem össze azzal a főorvosasszonnyal, aki a transzplantációs ügyeimet kézben tartja, s aki beavatott a várható történések sorába. (Szívinfo 1.) Számomra az úgy egyszerre kissé sok(k) volt, mindazonáltal rendkívül hálás vagyok neki, mert tájékoztatásával rábírt a „no, most kösd föl a gatyád, öregem!” lelkiállapotra. Újfent számba kellett vennem összes fellelhető erőforrásomat.

Hát, kezdetben nemigen láttam ki a rámozgató sátorponyva alól, de aztán megindult a készülődés új „kalandjaimra”. S mint ahogy az már lenni szokott, egyre tisztult a kép. A végén megint csak az kristályosodott ki bennem, hogy családomat és szeretteimet csakis úgy válthatom ki az aggodalmak fogságából, ha én *nem ezt* tükrözöm feléjük. (Szívinfo 2.)

Így túljutván rajta, végre a hátam mögé hajíthattam az egész ügyet. Utóbb már csak annyiban foglalkoztatott, hogy mihez kezdek magammal abban a műtétet követő steril négy hétben, amikor jószérével nem csinálhatok semmit. Hogyan lehet elvonni a figyelmemet testi állapotom folytonos vizslatásáról, miközben orvosaim a dolgukat végezve folyton emlékeztetnek majd rá? Aztán végre megvilágosodott: hát szeretni fogok. Azok felé sugárzok sok szeretetet és erőt, akik értem aggódnak odakint.

Mert nekik akkortájt valószínűleg nehezebb lesz, mint nekem.

Aztán..., aztán engedélyt kaptam arra, hogy két hetet a Balatonon tölthessek, amely összességében óriási volt.

Ugyanis bicajoztam (!!!), bizony, sőt, még kosaraztam is egy picit! A jelentkező izomlázat életemben először kitörő lelkesedéssel fogadtam. Bántam is én, hogy fáj! Mert olyan élményeket, érzéseket visszakapni, amelyek már mindörökre elveszni látszottak, felszabadultsággal és áradó örömmel ajándékozzák meg az embert.

(Hm..., nem olyan nagy baj ám néha kissé visszaszorítva lenni ahhoz, hogy a maga teljességében élhessük meg mindazt a jót, ami adatik, ami körülvesz bennünket, de amelyet gyakran észre sem veszünk.)

A Balatonon az első napokban példátlan vihar volt. Az elemek féktelen tombolásába csöppentünk. Az orkánerejű, harsogó szél hatalmas fákat csavart ki, s a többi is szinte a földre hajolt kínjában. Ennek ellenére gyakran kint voltam az utcán, kapkodva a levegőt, mert lenyűgözött ez a természeti jelenség. Olyan kicsi, olyan jelentéktelen voltam abban a viharban, mégis nevetve tartottam oda arcomat a süvítő szélnek és a csapkodó esőnek, mert *eltöltött a világ csodálata...*

Egyszer csak belémdöbent a felismerés, hogy hiszen én egy ideje jobban vagyok! És tényleg, amint ki-kecmeregtem a legutóbbi elgyengüléseimből, valahogy más síkon folytatódott a betegségem. Már nem fáradtam el olyan hamar, kicsit jobban bírtam a nyüzsgést stb. Erre az általános közérzetjavulásra a balatoni tartózkodás és a biciklizés még csak ráerősítettek.

Mindeme érzések közepette – ott a tóparton – egy új gondolatra lettem figyelmes. Bár betegségem során azt is kimondtam, hogy nyitva hagyom az ajtót a gyógyulás számára, most, hogy jobban belegondolok, ez azért nem volt egészen így...

Maradéktalanul lefoglalt ugyanis a menetrendszerűen érkező, mind rosszabb hírek megemésztése, s a továbbiak latolgatása. Valld be Irmim, hogy eddig leginkább csak a betegségemben gondolkodtál, s magadat kizárólag ebben a szerepben képzelted el.

Ezzel nagyjából egyidőben, egy kedves ismerősöm révén tudomásomra jutott, hogy néhány nővér imádkozik értem, hogy a Jóisten szívátültetéssel vagy anélkül gyógyítson meg.

Kezdetben csak meghatódtam és hálát éreztem, hogy ők ismeretlenül is belefoglalnak az imáikba. Aztán összeállt a fejemben a két dolog: jobban vagyok, ők pedig azt kérik számomra, hogy szívátültetéssel, *vagy anélkül* gyógyuljak meg...

Vagy anélkül... Hát lehetséges volna...?!

Hiszen már úgylis a helyükre kerültek bennem az előző problémák, már nem mozgatnak meg a szívátültetés ügyei sem, ideje tehát új elfoglaltságot kijelölni, ennél jobbat, izgalmasabbat pedig keresve sem találnék!

De jó volna azzal megfricskázni az orvostudomány nóziját, hogy lelki úton megfordítható ez a folyamat!

Például kijelölhetném magam titkos kísérleti alannyá: mit tesz a hit ereje, mire képes az engem övező, áradó szeretet, valamint az én befogadó és elfogadó vevőm, amely ezt a sok jót boldogan magába szívja, és építkezik belőle...

Mert hát magunk között szólva, ugyancsak könnyű dolgom van ám nekem. Még emberi szinten sem enyém az érdem, mert a Szeretteim (értsd: családom, barátaim és kedves, jó ismerőseim) révén sok szívet melengető gyengédségben és kedvességben részesülök. Ez örömmé válik bennem, azután pedig átállítódik lelkierővé. Így persze könnyű...! Hej, a mázlista nőszemélye...!

Anélkül tehát, hogy beteges elvakultsággal áltatnám magam a gyógyulással, még ringbe szállhatok azért, hogy ebből a helyzetből a legjobb jöjjön ki. Ami rajtam múlik, azt megteszem, s kíváncsian várom a folytatást. Mivel már elfogadtam a közeli elmúlást, és megbékélve nézek a szívátültetés és az azután következők elébe is, ez a gyógyulásra irányuló próbálkozás semmiképpen sem egy görcsös kapaszkodás, csupán játék, de hallatlanul jó, lélekemelő játék. Teret engedek magamban...

Elképzelem, mit képes teremteni maga körül az életöröm és életkedv. Hát persze hogy vidámságot, békességet, szeretetet, az élet tiszteletét, azaz a teljességet.

Tart ameddig tart, ez boldogító...!

Eddig a bennem zajló történések...

És most kapjanak szót orvosaim és a legfrissebb vizsgálati eredményeim. Olyan kiváltságos helyzetbe kerültem, hogy bár váltakozva, de 4-5 orvossal is kapcsolatban lehetek, így minden nagyképűsködés nélkül úgy beszélhetek róluk, hogy: „az orvosaim”.

Tekintettel jelenlegi jó státusomra (lásd: állapotom), ezúttal sikerült megúsznom az esedékes szívkatéterezést és az ezzel járó kórházba vonulást. Ó, ne hidd, hogy bánkódtam miatta!

Így csupán a terheléses oxigénpróbara kellett beutóznom a Korányiba. Ők hivatottak egy-egy betegnél megítélni a szívátültetés sürgősségét: riadócsoport vagy a tágabb kör. Ez az oxigénpróba egyébként meglehetősen összetett vizsgálat, amely elég pontos képet ad a páciens általános állapotáról és terhelhetőségéről.

Ott voltam hát.

Hm..., érdekesen festhettem, amint egész kicsi híján ruhátlanul tekertem a biciklit. Orromon ugyanis csipesz, számban egy jókora „pipa”, amelynek folytán egy csőből szörtyögve, utóbb már zihálva szívom a levegőt. Mindkét karomon vérnyomásmérő, mellkasomon az EKG elektródái. Ezenközben vért vesznek a fülcimpámból, ami azonban megmakacsolja magát, tehát csavargatással olyan erőteljesen ösztökélik, hogy ha a számat előtte nem tömik be olyan gondosan a pipával, talán még sziszegek is. Mindehhez még a víz is dől rólam.

(Megmagyarázhatatlan gyanú ébredt bennem, hogy női mivoltom ezúttal nem dominált igazán...)

Ami a kerékpározást illeti, egy megadott fordulatszámon kellett maradnom, úgy, hogy a vizsgálatot végző, egyébként nagyon szimpatikus orvos kétpercenként emelte a „tétet”.

Majd elfelejtem: addig kellett tekernem, ameddig csak bírtam.

Roppant mulatságosnak tartottam azt a helyzetet, ahogy az orrcsipesz és az oxigéncső takarása, valamint a szemembe csurgó izzadság közepette próbáltam rendületlenül szemmel tartani a fordulatszám-kijelzőt... Jó volt, élveztem.

Hát még az eredményét! Ugyanis..., bár fizikai teljesítményem elmaradt a várakozástól, az egyéb eredményeim alapján pillanatnyilag az prognosztizálható, hogy *a következő évben nem indokolt a szívtültetés*, mert nem javítaná látványosan az állapotomat!

Hohó! Kaptam egy kis laufot a betegségből való fel-tűnés nélküli eloldalgáshoz! Mondd már, mi történhet?! Legfeljebb nyakon csípnek...

Ami pedig a gyengécske fizikai teljesítményemet illeti, a továbbiakban heti háromszor fél óra intenzív test-edzést szükséges beiktatni életembe. No, ez aztán végképp nincs ellenemre! Ó, úgy örülök!

Ráadásként ért, hogy a szívizmaim teljesítménye a harmatos 18%-ról visszasettenkedett az előkelő 24%-ra, és a balkamra működése is javult egy egész kicsit.

Ez volt az első orvosi visszajelzés arra, hogy egy betegség során bizony érdemes a lelki muníciót mozgósítani. Azt a belső lényegét, amin minden múlik, s amelyet az ember *szerettei* étellel képesek táplálni.

Halihó! Teli vagyok életkedvvel és életörömmel!
Szívémből köszönöm neked, neki... és mindenkinek!

Budapest, 1999. július 15.

SZÍVINFO 4.

1999. szeptemberi kiadás...

Akár hiszed, akár nem, ugyancsak történnek ám velem az események! Az a kellemetlen érzés kerülget, hogy én bizony egy öleg ostoba nőszemélyzet lehetek, ha ilyen intenzív jeleket kell küldenie számomra az Atyának.

Elmesélem a nagyját, jó?

Első jel... – leszázalékolásom esete...

Augusztus közepére esett az a felülvizsgálat, amely azt volt hivatott eldönteni, hogy milyen mértékben százalékoljanak le. Ezek a felülvizsgálatok Budapest viszonylatában tudtommal egy helyen folynak, mégpedig a Vajda Péter utcában, azaz a mi Péter fickónk utcájában.

Mivel orvosaim úgy vélték, hogy szívátültetésre várakozóként valószínűleg 100%-os mértékű leszázalékolásban részesülök, mert hogy az illetve meg, megvallom, a korábbinál is kevésbé foglalkoztatott a dolog.

Betegségemben olyan teljességet élhetek meg, hogy ez a technikai rész a gondolataimban csupán egy mellékkörülményként szerepelt.

Nem túl életrevaló, mi?

A vizsgálat a lelkigyakorlatunk utolsó, azaz negyedik napjára esett, ezért kicsivel előbb kellett visszautaznom Budapestre. Lelkigyakorlatunk a hit mély és gazdag megélését és szeretett Társaim közelségének hatalmas

örömét ajándékozta nekem. Igazán boldoggá tett az a pár nap, s telítődtem életörömmel...

Szóbanforgó barátnénk tehát másnap ilyen kiemelkedően jó lelkiállapotban indult útjára, hogy a beteg-bürokratizmus kialakult szabályai szerint ezennel egy még újabb orvosnak is bemutassa az ő nyavalyáját...

A férjem kicsit aggódott is, mi lesz, ha ilyen viruló fejjel jelenek meg az orvos előtt, de én egyszerűen képtelen voltam kikapcsolni a jókedvemet. Hát, tény, hogy nem voltam igazán ráhangolódva az ilyenkor illendőbb borongásra... Hej, ez az Irimi...!

Magunk között szólva sose gondoltuk, hogy túl okos, de hogy még ennyire sem...

Pedig még azt is meg kell mondjam, hogy egyébként sem vagyok nagy pártolója a magamutogató szenvedésnek.

Így esett, hogy a vizsgálat végén eléggé el nem ítélni való módon elnevettem magam, ami aztán kellő megütözést is keltett az orvosban.

Mentségemül csupán azt tudom felhozni, hogy a szokatlan stílus módfelett csiklandozta a nevetőizmaimat. Sokféle vizslatási módnak voltam már egész rutinos ismerője, de ilyenhez eddigelé még nem volt szerencsém.

Tulajdonképpen nagyon tetszett...

Katonás, pattogó vezényszavakra kellett gyors egymásutánban ilyen, meg olyan mozdulatokat végezni: jobbra néz, balra néz, kart magasba emel, leguggol... stb., stb.

Mivel a Korányi kórház örvendetes és zseniális javaslatára ekkor már gyógytornára is jártam, már csak természetes, hogy a vizsgálat idejére a fizikai állapotom is sokkal jobb lett az addiginál!

Olyannyira, hogy ezen alkalommal nem kis derűtséggel a lehető legfíttbben sikeredett végrehajtanom az egyes feladatokat.

Ahogy az orvos szemével próbáltam látni magam, bizony jócskán megéltem a helyzet komikumát: Itt van egy hirtelen ránézésre fiatalos külsejű, sportos alkatú, kicsattanó életerejű, szemmel láthatóan gondtalan női személy, aki nem áttal még oktalanul mosolyogni is! Ez akarja a papírjai alapján elhíttetni magáról, hogy komoly beteg...?! Na ne!

No, több se kellett nekem, mert mikor ez a gondolat végigszánkázott az agyamon, bizony csak kibuggyant belőlem az a fránya kacagás...

Nem ragozom tovább, a minősítésemet szeptember elején kaptam kézhez, amely 67%-os lett, és azon belül is a 3., azaz a leggyengébb fokozatú.

Talán nem túlzás azt állítanom, hogy a szóbanforgó személy aztán jól leszerepelt... Valami enyhe kis stich a nyaka fölötti fertályon...? ...Nem...? Hááát...! Na mind-egy...

Második jel... – autómegvonás...

Szeptember 3-án (Anna Cícó 15. születésnapját emlékeztetéssé teendő) elemelték az áprilisban családunkba került, mintegy 22 éveske Zsigulinkat.

Korához képest igen jó állapotban leledzett, de ennél sokkal fontosabb, hogy a használati értéke a gyakori orvoshoz, ill. gyógytornászhoz futkosásom miatt egyenesen óriási volt.

Tudod, éppen általános lomtalanítás volt a lakótelepen, és hát... Bár éppenséggel az is meglehet, hogy ugyanabban az időben egy előre meg nem hirdetett Zsigulitlanítás is folyt a környéken, mert egy másik autó meglovasításáról is értesültünk.

Végül is mindegy, milyen emberi tényező játszott közre, volt autó, nincs autó.

A körülményeim az idő tájt, augusztus közepétől olyan mértékben pörögtem fel, hogy elmondhattam magamról, én már 100%-os mamiként tevékenykedem a családom körében.

Kezdetben ez nagyon is imponált, s az enyéimmal együtt magam is úgy véltem, hogy lám-lám, bizony ez is csak az állapotom javulását jelzi.

Aztán augusztus végén már nagyon éreztem, hogy ez a csúcspont még majd bajt hoz rám, de már nem volt kiszállás. Nagyon sok tennivalóm akadt a család körül, s a férjem is éppen túlságosan le volt terhelve ahhoz, hogy számottevő segítséget várhattam volna tőle.

Őszegénykéje, azaz az autónk bizony igen-igen kézre állt nekem ehhez a felpörgetett tempóhoz.

Jöttem, mentem vele, már az egyedül vásárlás módja is kitalálódott, egyszerűen Velorex kapacitású szívemmel lelkes Porscheként döngettem a dolgaim után.

Pihenésre nem jutott időm, elcsendesedni, fölfelé figyelni meg aztán végképp nem. Zajlott az élet. Így aztán minél lázasabban tevékenykedtem, annál inkább kiszorítottam Isten gyönyörűségei áramlataiból...

És ekkor, ilyen viszonyok között kellett szembenéznünk az autó elvesztésével...

Harmadik jel... – a bokaficc...

Az elmúlt vasárnap misére menet kifordult a bokám. Annak rendje, s módja szerint elvágódtam az út kellős közepén. Nem bírtam fölkelni, de jó emberek hamarosan a segítségemre siettek.

Abból a békaperspektívából szemlélve a dolgokat, elsősorban elszontyolodtam, mert hát autóm sincs, most meg már talán járni sem tudok, hát mi lesz velem...? Egyre inkább beszorulok... Ó, és ha már a Szeretteim közé sem tudok elmenni...?!

De nincs vész, mert Anna Cicó profi jegeléseinek köszönhetően sikerült elejét venni a nagy gyulladásnak, így örömmre gyorsabban gyógyul, mint azt korábbi sérüléseim alapján remélni lehetett.

Ez a bokasérülés tehát ma már csak egy incifinci kis ügyecske, ám amikor a közelmúltbeli történések sorába állítom, rá kell jöjjenek, hogy bizony ez is fontos üzenet hordozója.

Jelek..., üzenetek...

Egy szó, mint száz, én teljesen elvakultam abban az örömben, hogy már jobban vagyok és ennek megfelelően többet is bírok. Persze, közrejátszottak ebben az elmúlt időszak eseménydúsabb életkörülményei is, de minek is tagadnám: alapvetően én magam szédültem bele bogárként a lámpa bűvkörébe.

Ez a bűvkör pedig az volt számomra, hogy most már képes vagyok tevékenyebb, teljes értékű tagja lenni a családomnak. Szerettem odaajándékozni gyerekeimnek az odafigyelésemet, s a szükségesnek ítélt gondoskodást.

Ha tudtam volna mértéket tartani, nem is lett volna ezzel semmi baj, csakhogy nekem már nem jutott időm a pihenésre. Sőt, egyik-másik napon olyan friss és túlmozgásos voltam, hogy még este fél tizenegykor is le kellett mennem sétálni egyet, hogy lenyugodjak.

Mint utóbb az én kedves doktoromtól megtudhattam, a betegségem egyik veszélyes velejárója éppen az, hogy a gyenge szív működésre a szervezetem egyfajta felajzott állapottal reagál, így próbálja kompenzálni a teljesítőképesség csökkenését. Ez a felfokozott állapot azonban nagyon károsan hat a szívizmaimra, s bizonyos gyógyszerim éppen ezt igyekeznek fékezni.

Nyilvánvaló – lám csak, így utólag milyen okos vagy Irmikém...! –, hogy ha ehhez a felajzottságra való

hajlamhoz még az életkörülményeim, illetve az én észnélküli hozzáállásom is társul, akkor ez a kettő garantáltan sietteti a dolgokat...

Utóbb már hiába éreztem, hogy végzetes csapdába kerültem, s meg kellene végre pihennem, tehetetlen voltam. Most már látom, hogy egy drasztikusabb, kényszerítő jelre volt szükségem ahhoz, hogy végre kicsit megálljak, és körülnézzek, vajon ebben a nagy pörgésben hová is kerültem... Ezt a lelassulást pedig éppen az autópálya hozta meg számomra... Hát nem különös...?

Köszönöm Atyám! Elfogadom az intést, és hálás vagyok segítő szeretetedért. Milyen jó vagy hozzám..., látod, én meg milyen tökfaj voltam már megint...?

Na igen, most kissé korlátozva vagyok a mozgásomban, de legalább már nem gondolom, hogy minden tennivalót egy napba kéne belezsúfolni.

Bizony sokkal nagyobb a „hozadéka” ennek az autópálynak, mint amennyi nehézséget jelent a hiánya.

Megértettem végre, hogy el kell csendesednem.

Ugyanis nem az az én dolgom ebben a betegségben, hogy mindenáron a hasznosságomat és a teljesítőképeségemet bizonygassam, hanem az, hogy Istenre figyeljek, és hogy az állapotbeli kötelességemnek tegyek eleget. Ez utóbbi pedig nem tévesztendő össze a mérgezett egér hozzáállással...

Valóban le is lassultam kissé, de úgy látszik, még nem eléggé, ezért kaptam további jelként ezt a bokasérülést, hogy most aztán igazán figyeljek! És nézzenek oda, a szív és a boka betegsége együtt már meghozta számomra, hogy újra képessé váltam négy órát pihenni egyhuzamban. Kicsit énekeltem, kicsit olvastam, kicsit csendben voltam, egyszóval befelé figyeltem, s bizony rögtön a helyére került bennem minden.

Értelek Uram, és annyira szeretlek!

Aztán ez a leszázalékolási történet még annyiban gondolkodtatott el, hogy vajon miért alakult úgy, hogy éppen a lelkigyakorlatból jövet kellett következnie a vizsgálatnak? Hiszen telítve voltam örömmel, így aztán az orvos felé a legkevésbé sem tudtam tükrözni a betegségem nehezebb jellemzőit!

Egy dologban biztos vagyok: az Atya akaratából vehettem részt csodálatos lelkigyakorlatunkon.

Hiszem, hogy az ott kapott hitbéli elmélyülés, megrendülés kedves volt Számára.

Akkor mi volt az üzenet?

Judit fogalmazta meg gyönyörűen és magától értetődően: „Csakis Istenben, csakis a hitében vagy egészségem.”

Hát nem gyönyörű...? Olyan egészséges, hogy még ez a sok beteget látott főorvos is megkérdőjelezhesse az állapotom súlyosságát...

Mert táncolhatok én egyidejűleg a „riadólista” határmezsgyéjén, mint ahogy ott illegek-billegek most is, s ahonnan már csak egy hajszál választ el a mindenperces szívátültetésre várakozástól, mindez mit sem számít, ha én teljesen Istenben élek... A hit az életerőt, az életörömet és a szeretetet adja nekem, vagyis a legtöbbet, mi adható...

Ennek fényében már nem bír jelentőséggel betegség, lopás, vagy bármilyen nehézség...

Létező dolgok ugyan, de nem szabad hagynom, hogy magukkal rántsanak a mélybe.

Ezért nem ártana vigyáznom magamra, s a felpörgős hajlamomra, mert különben elsodródok a legfontosabbtól, úgy pedig elherdálom Isten ajándékait...

Köszönöm a kegyelmet, hogy mindezt felismerhettem! Visszatért az örömöm...

Hát, így esett el barátnénk a 100%-tól, az autótól, szó szerint a ficamtól, mégis gazdagabbá lett, mert így fedezhette fel, hogy mi az Atya üzenete...

Budapest, 1999. szeptember 23-24.

SZÍVINFO 5.

1999. decemberi kiadás...

Mondd, nem unalmasak még életkém aprócseprő epizódjai? Kérlek, szólj...

Mert joggal feltételezed, hogy az ilyen magamfajta beteg élete eseménytelen egyhangúsággal teldegél... Meg hogy beszűkül körülötte a világ...

Ez részben így igaz. A beteglét által valóban átlényegül az addig szerteágazó, rohanós életforma. Lelassultabb s elgondolkodóbb állapottá szelídül. Az ember azt tapasztalja, hogy a dolgok emitt esetleg veszítenek addigi jelentőségükből, amott viszont hangsúlyosabbá válnak. Kicsit nem figyel oda, s mindjárt szemlélődőbbé válik...

Igen ám, csakhogy hallottunk már olyan hóbotos illetőkről, akik valamely ismeretlen eredetű meghibásodás következtében nem maradnak nyugton, nem és nem hozzák a tőlük elvárható – mindenki számára megnyugtató – átlagot!!

Püff neki, még ebben sem lehet rájuk számítani!

Addig ficeregnek erre meg arra, míg végül valóban történik valami...

Akkor aztán persze örvendeznek, hogy lám csak, milyen eseménydús is az ő életük...! Megmosolyogni való, ugye?

A nagy, őszi eleji túlhajszolódásom után én is csak gatyába rázódtam valahogy, így a betegségem szempont-

jából újra csendesebb, békésebb idők következtek. Nem bántam ám!

Amúgy azonban nem unatkoztam, mert sok-sok tanulnivalóm akadt.

Ebben az időszakban a naptáram is nagy forgalmat bonyolított, mert a Barátaim szinte egymásnak adták a kilincset.

Szervezést igényelt, hogy ne jusson két látogatásnál több egy napra. (Nem kérkedni szeretnék ám, csak megosztani veled, hogy milyen sok emberi gyönyörűségben lehetett részem. Őket dicsérem, őket köszönöm!)

Az efféle együttlétek és beszélgetések hallatlan örömmel töltenek el. Hej, de szeretem az ilyen! Köszönet érte!

Aztán meg a házasságomban is volt némi – régóta esedékes – igazítanivaló az optikámon. Az ember azt gondolná nagy bánatába feledkezetten, hogy netán ő a szenvedő fél. Föl nem foghatja, hogy a másik miért nem érti őt? Miféle vakság kell ahhoz, hogy az ő beteg állapotában ilyen heves, durva kirohanások is megtörténhessenek a társa részéről?

Hát nem látja, hogy milyen pusztító kárt okoz vele?! Nem érzi, milyen nagy bűn ezt tennie egy rászorulóval?

Vajon hogyan fogja ezt utóbb megbocsátani magának? Sehogy. Ismerem...

És ekkor végre leesett a hályog a szememről, mert rá kellett ébrednem, hogy ebben a helyzetben nem is annyira én vagyok a rászoruló, mint inkább ő. Rámszoruló. Ő van bajban, s nekem segítenem kell, hiszen nem hagyhatom őt így itt.

Vajon mit tehetnék? Hát csak azt, hogy nagyon kell őt szeretnem. Na jó, de hogyan? Eddig is szerettem...

Jól kell őt szeretnem.

Mert bizony szenved és szomorú. Minden nap megéli egy beteg ember közelségét, ami önmagában nem lehet könnyű. Ezenfelül joggal érzi úgy, hogy a családfenntartás és a gyerekek miatt fokozott teher nehezedik rá. A munkája is sokkal több lett, mint eddig bármikor.

Amikor aztán ki-kirobban belőle a harag és az elfojtott neheztelés, a társa mély bánatba esik. Ez azért minden bizonnyal lelkiismeretfurdalást okoz benne, és előbb-utóbb már fordulna ő a feleségéhez, mintha mi sem történt volna, csakhogy nem kis csodálkozására azt kell látnia, hogy ökelme még mindig bánatos! No, ezen azért egy galamblelkű férj is fel tudja húzni magát! Mert milyen alapon ilyen az ő asszonya?! Lám csak, mindig vizsályt kelt. Ő az oka mindennek. Nem könnyű vele...

És a közeledési szándéknak ezennel lőttek is... Nyugodt lélekkel kipipálhatjuk.

Ő végül is megtette (volna) a magáét, csak hát a másik...

És ez megy akár az idők végezetéig, egyik perpatvartól a másikig...

Nna, ezen a ponton gondoltam, hogy én ehhez bizony nem asszisztálok!

Valakinek lépnie kell, s úgy tűnik, az elsőbbség abszolúte fent van tartva számomra...

SZÍVINFO 6.

2000. május vége...

Jer, édes kedvesem, ha még érdekel tégedet, vászon-cselédünk viszontagságitól szíves örömet regélek esmeg tenéked...

Mer – miként rendesen – ez utóbbi időben is kellemetes érzületekben lettlészen ám része.

Tudom, szerfelett sokat jelentett nekije...

Az kórházba vonulás ideje...

No, végre is május havának egészen a végén megkapá ama várva várt hírt, hogy pár nap múltán jelentkeznie kelletik műtétre az kórházba (Ér- és Szívzsebészeti). Mán hogy ama pöszmékelőt – mirül előzőleg szólottam – végre is bérakják az testibe. Vót tehát nehán napja a készületnek.

Amaz érthetetlen bánat...

Hej, be különös kettősségben leledzett szegén fehérnépje! Mer egyfelől amaz műtétül nem félt egy piczint sem, iszen életit mán jó ideje az Atya kezibe helyezte (ígyen peniglen lényegtelenné lesz, hogy ippeg mi történédik véle), másfelől azonban mégiscsak valamely isméretlen bánatba ereszkedett, jól megadva az módját, azaz egyre lejjebb. Mán majhogy bé is lepte egészen.

Borús s vigasztalan ottan az üdőjárás, s minden oly hasztalan. Hájába firtatta, hjába kutatta, szomorkodása okát biz soká nem tanáta.

Porszem...

Hanem mikoron eljött amaz kórház előtti utolsó vásárnap, végre kezdte mán kapiskálni, hogy eleddig minden illyesforma lelki rosszúlat valamihö vezette őtet. Ekkoron feltette magába, hogy netán ehelyt is ez leend övéle...? S bizon hogy!

Mer miként az lelki ládafiába békotort, elsőbben is mi akadt kezibe? Egy ollyas készület, mely mindenkor különösen is fogékonnyá tette őtet az fölséges Istenre. Így esett, hogy vászoncselédünk végre e dologba is úgy igazán beszélgetésbe elegyedett az Jó Istenével:

– Mit szeretnél hát én Istenem? Figyelmez Reád a Te bánatos porszemed.

Akkoron az ő Fölséges Atyja válaszoló nékije a következőket:

– *Míglen ennyi baj van az világban, az saját ügyednél letáborozni peniglen nem szabad! Mi a te nehézséged mindahho képest?!*

– Iszen tégleg...! – restellé el nyomban magamagát a fejeznép!

– *Légy alázatos, s eme jótékony állapotban tárd ki az szívedet felém egészen!*

– *Úgy léssen!*

– *Ha imígyen háttérbe kuczorodol, mint kívánom, menten képes leszel észbevenni, amit szánok tenéked!*

– Ó, Uram, mán akarom mindenekfelett! – mondá erre a porszemecske.

– *Ama kórházba peniglen légy nyitva, légy érzenen, de ne ám enmagad eránt, hanem amaz többiekhe!*

– Asszem, mán értelek!

– *Meglásd, ha reám figyelmezel, tudni fogod, mi léssen ottan a teendő!*

– Netán nálamnál jobban szeressem őket? Meglesz! Ígérem!

Így érté meg nagy soká e fehérnép az Atya akaratát.

De el is ámula menten, hogy mi nagy s hatalmas az Isten szándéka s gyógyító ereje!

Mer bizonosságként visszhangzott benne egyre, hogy csakis így, csakis enmagából kilépve kerekedheték fel eme reá váró műtétire, avagy élete bármely nehézségire.

S mi szépség, mi gyönyörűség tárula elé eképpen!

Mer mihánst felfogá, hogy nem enmaga ádigáll ám itten az történések közepibe, iszen csak piczin pontja s csak e kevéssel részese az nagy egésznek, mindjárt lefordult saját maga vizslatásirul az figyelme!

Miként az paripáru, ha levevék az szeminek ellenzőjit! Hej, be tágas, hej, be dús eme legelő! – nyihog fel boldogan e gyönyörű pára, s nem gondol többé az maga fáradalma.

Ígyen járt hát az fehérnép is. Ahogy odaföntrül való segédlettel ilyképpen megszabadút kolonczaitul, széttekéngetvén rögvést fogékonná vált az őt körülölelő világra, meg annak népire.

Még azon utolsó napon lelkiatyja s jó Juditja búcsúzól vagy tán erősítésképpen elvivék őtet egy hatalmas rétre, hol a vászonceléd az saját porszem voltát többrendben is jótékonyan megélhette. Jótékonyan, mondom, mer észbe vevé, hogy nincs is ennél több vagy szebb érzés. Hisz életit eme mélységes mély lelkületbe képes ökelme leginkább az Atya kezibe helyezni. Hej, ehelyt is átjárta ám az öröm, hogy ennél vigasztalóbb, ennél gyógyítóbb állapot számára nem is létezhet! Jó ám az Úrra összeszugerodva nézni, mer csak ekkor kezdék Reá úgy igazán figyelmezni!

Ama gyöngyszem...

E megrendült lelkület közepette eccer aztán fölemelé szemét Judit az magos égre, s hát, min akad meg a tekéntete?!

Egy báránfelhőn, mely teljességgel kagylót formá-zék. S nem peniglen éppencsak, hanem hajszálla! Ama kagyló közepin penig gyöngyszemként maga az nap tündöklött...

Az nap tündöklött...

Mint jó lelkiatyjuk reájamutatott, Istenben így válik gyöngyszemmé még az porszem is...

Megtoldom: Mint minden más, mi Lélektől sugallt, akként eme papi gondolat visszajárul is igaz. Mer ki magamagát porszemnek érzé, csak az válhatik Isten akaratából gyöngyszemmé...

Alatta penig e mennyből pingált képnek, egy szárnyas felhőangyal ádigált... Jaaaj...!

Hínye, emez élmény még éngemet is megremegett – ki e történet megörökítem –, hát még őket!

Képzelheted!

No, vászoncelédünk enmagáru emígy jótékonyan lefordulván, nem mondom, netán kissé kábán, de lelkileg ugyanám helyirezökkenten s asszem boldogan is czaplatódott haza.

Ama dicső bémutatkozása...

...Másnap eljött az ideje a kórházba vonulásnak...

Az jó férjeura vitte a vászoncelédet szekéren, s nagy áldozatosan véle is maradott mintegy fertály órácskát, legott.

Azér e fehérnép ezúttal se hazudtolta meg magamagát, mer előzőleg otthonában még amúgy derekasan

teletömté az hasát, miközbe tán éhkoppra kellett vón ottan megjelenennie ökelmének.

Miként e történetbül is kiteccik, tudja ám csavarintni a dógokat! Ajjj..., fogod a fejedet te is, úgy-e kedvesem?

No, hát az jó doktorok is fogták, rendessen!

Mikoron a fehérnép béjelentkezett, megvallotta kereken, hogy ő biza evett. Nézett is nagyot az nővér! Mondá, hogy eztet feltétlen meg kellett említnie az tanár úrnak. Ezzel elsíete, megvívén az jó hírt.

Tanár úr...?! Bizonnyal valamely nagy tudású, dereshajú professzorral akad neki hamarost kényelmetlen beszéde – gondóta a vászonnép. De bizony tévedett, mer az tanár úr allighanem kevesebb időt számlált, mint ökelme. Lám, mán fiatalon is szert tehetni ily réngeteg ismétre...

Hát, amint az helyszínre érkezék, kiáll az folyossóra, reánéz az fehérnépre, oszt délczegen elkiáltá magát:

– Maga az, ki reggelizett...?!

Gondóta az vászoncseléd nagy pironkodva, hogy hej, ennél jobb bémutatkozása nem is lehetett vón... Ezt ügyesen kitanáta! Nincs mégoly figyelemfelkeltő dolog, mint amaz ostobaság...

Az többi nép, ki addig magába roskadva tanyázott ottan, erre az fejét mind felkapta: Hohó! Ez únalmas varakozásban végre valami esemén van! S jól megnézék magoknak az fehérnépet...

Kirül el kellett mondanom, hogy amúgy sem igen szeret ökelme szerepelni, de elhiheted, eképpen pláne!

Megvillant valamely ki nem mondott gondolat az tanár szemibe, ki nem tanáhatom, mi, de hangossan csak eztet közöte:

– Imígyen kend csak végire kerühet az műtéti sornak. Addig meg tanyázzék le itten valahogy.

A fehérnép rém jó érzések közepette engedelmesen meg is cselekedé eztet, mikor pár pellanat múlván előtűnt valahonnét egy műtős legén.

Elkiáltá magát nyomban: – Ki az, ki fröstökölt magok közül?

Válaszolá erre a vászoncseléd bíborban: – Én valék... Csudálatos módon az lehorgasztott többi fejek esmeg felemelkedének...

– Na jöjjenek, főviszem magokat az emeletre, az műtőtermek elibe. Ottan várakozzanak.

Amaz erőszakos fehérnép...

A vászoncseléd szegén ura mán ugyanám rosszúl vót az bőribe. Ennél kisebb dógokat sem szível ökelme, nem-hogy egy műtétet! Kérdezé egy idő után:

– Érdekes vón megtunni, vajh ki fél jobban, te avagy én?

Megsimogatá a fehérnép az ura arczát, oszt mondá:

– Asszem, szegénem, hogy tán te... Elengedlek ám, hisz tudom én, mennyi dógod vagyon tenéked. És valóban így vót igaz.

Végül az ura – engedve eme rettentő asszonyi erőszaknak – elment, s ki tudja, lelke mélyin tán jelentősen megkönnyebbedve. A vászoncseléd pedig tételleg nem igényelte az közeli otlétet, mer észben tartotta mán jól, hogy nem ő lészen az dógok közepibe.

Mikoron ígygen egyedül maradt, bérendezkedett, hogy olvasással múlatja az perczeket.

Zsebmetszés...

Hanem épp csak beletemetkezett az jó könyvibe, mikoron az láthatáron esmeg deli műtőslegényünk közelg:

– Na jöjjék, megcsináljuk magát mostan.

– Mostan?? Dehát ettem! – tevé szóvá bátortalan, s reménkedve a vászonceléd.

– Nem baj, majd ébren...

Hínye, ez érdekes léssen... Dörzsölé is rögvest tenyerét nagy elégedetten az félelem! Haha! Ím eljött az ő ideje! Kissé megczinczáljuk eme női szeméjt!

Csakhogy ama máshonnan jövő, bátorító gondolatok mosolyogva siettek az vászonceléd elibe:

– Ennyi piczintől nehogy elbotolj, édes lelkem!

Vedd eszedbe, hogy mivégre is vagy itten!

Ja..., iszen télleg!

Ettől a vászonceléd lelke esmeg felderült, s öltözetit felszólításra letéve, békével kapaszkodék fel amaz műtéti fekhelyire.

Míglén az jó segélők – a János legény meg amaz műtős leány, a Mariann – előkészíték ötet, mán jött is nagy lendülettel az zsebész doktor, ki ötet gálánsan megszólítá:

– Hát maga az, ki béreggelizett, úgy-e? ...

(Hej, virút a feje az vászoncelédnek, de nem ám örömbé, hanem szégyenibe. No, gondóta, most mán ugyan mindegy, eztán majd rajtmarad eme megkülönböztető bélyeg, oszt vége.)

– Nohát, nincsen itten semmi baj – mondá a zsebész kedéllyel –, legfennebb nem altatjuk el kendet. De ne aggodjék, mi az fájdalmat illeti, az messzire kerüli. Az vágás penig tán öt czeni léssen. Fél órácska, oszt végzünk. Mán ha nem léssen probléma. Oszt mér lenne? Igaz-e? Há persze...

No, mikoron mán az „meglett korú” tanár úr, meg még az altató+röggeny orvos is odaérkezett, s minden, az műtőbe fellelhető készülék a fehérnépre helyeztetett, megkezdődék az nagy élvezet.

Amaz egyéb érzületek...

Hát, nagyrészt igassága leend a jó zsebésznek, mer mi az fájdalmat illeti, miközbe valóban messzire eltekergett, azonközbe, ókor-ókor azér csak visszakacsingatott eme nőiszeméjre.

Imitt-amott bizon vótak bajuszpödrintő érzületek! Ám hogy véle – a zsebésszel – is igasságot tegyek, meg kék említenem, hogy a maga részirül nem tódított oly nagyot, hanem inkább úgy tetszett, hogy eme eccerű mütét sikeredett eseméndúsabbra, mint előzőleg tervbe vétetett.

Úgy esett, hogy az kopréparálandó erecske, mely e főszerepre kiszemeltetett, ki tudja, tán ijedtibbe, mindenesetre ügyesen elrejtezett... Nohát! Hogy hová, aztat úgy hirtelenjibe elképzelni se lehetett! Felteszem, piczint sem kívánta ökelme eme kitüntető figyelmet. Kinek-kinek millyen úgy-e az véle született természete...

De ama szívatéter elől, mely errefel valahán arra futó eret színesen megjelölt, senki fia el nem rejtezheték! Így hát szegén kis erecske egyszercsak – legnagyobb kelletlenségire – előtanálódott. A rend kedviért kicsinyég huzóczkodék, de végül megadá magamagát, oszt előbúvék.

Gondolom hát, hogy ő okozá ama pár keservet, miiket az fehérnép fájdalomként felemlített. Egyébiránt télleg nem vót e mütét nagy dolog, s végezetül szépen is sikeredett.

Míglén ígyen hallgatózék, közbe-közbe imádkozék és énekelgeték magába az fehérnép, ám néha azon kapá magamagát, hogy bizon elakadt az lemez, s ugyanazon sort ismételtette.

Még mosoly is fakadt az arczán, mikoron eszibe vette, hogy szereti ő eme érte fáradó embereket.

Eccer aztán, valamely nehezebb érzületben béugrott nekije, hogy miként búcsúzott tőle egyik kedves esmerőse:

– Nem leszel egyedül, mer sokan ottan tolongunk majdan körüléd az műtőasztalon.

Hej, be vígasztaló vót ez! Mondta is nékijek rögvest, hogy no, kedvesim, mostan aztán jertek, sebtibe!

Jó vót ám elgondólnia, hogy az jó társak szorútságiba ottan kuczorognak véle...

Mivel az műtét piczinyég elhúzodék, vót reá ideje bőséggel, hogy kedves arczát egyenkint felidézze, kit e világba szeret. Hiszi, egy se maradt ki... Utólag is köszönet értek! Ő peniglen piczinke szenvedésit odaajánlá más gyötrődök könnyebbedésire.

Ígyen kapott s adott, váltakozva. S hogy mi vót még nagy örö mire, mit azóta se feledhet? Hát hogy az altató+röggenyorvosban – kit vászoncselédünk az műtét alatt hébe-hóba megpellanthatott – valóságos igazgyöngyre lelt.

Bár csak amúgy béburkolózva láthatá ötet, tekénte-tök azér nehánszor öszvetanákozott, oszt egymásra mosolyintott. Meg eccer – tán egy nehezebb pellanatban – e jó doktor még az kikötött kezit is megfogá az fehérszeméjjnek. Áldja meg érte az Isten!

Hej, de tán mer oly váratlan jó vót, eme emberségtül e szóbanforgónak mán majd sírnia akarózdott. Hanem a lelke aztán menten gatyába rázta ötet:

Nem bög! Nem bög!! Nem bög!!! – ígyen idézve fel magába, mit leánkája egyik naczerú, ámbátor szigorú edzője szokott volt kurjongatni hajdanába, az delikvens üstökét ránczígálva. Szerette a vászoncseléd eme szólást nagyon, mely szállóigévé lett családja körébe.

Ez aztán észhö is térítette, s rögvest eszibe vette, hogy mit e műtéthe ő az maga kevésségibe hozzátehet, az nem más, mint az testi-lelki nyúgalom... Hát ehhe illik továbbra is tartania magamagát. Na-hát!

Mikoron aztán mindeneknek vége lett, ama János mütös legén szépen átgurította őtet az betegágyira. Hej, vídám kedve lett a vászoncselédnek! Isz túl van mán az egészen!

Ama puding...

Hanem kicsinyég mellélőtt ökelme, mer mikoron a nap az delelőn pár órával túlhaladt, szobájában felesen nagy sokadalom támadt.

Amaz jó doktorok ágya körül számosan felsorakoztanak (egy nővér, doktorból meg ippeg négy).

Létezék egy mondás az ángélusoknál: „*Az puding próbája peniglen az evés.*”

Hát, akár hiszed, akár nem, hajszádra ez esett meg eme fehérnéppel!

Merhogy béütetett készülékjinek eztán nemcsak pöszmekelnie kellett bensejibe, hanem alkalmasint áramütéssel fel is ráznia őtet, ha az székrül ippeg lefordúni készüle. Neve szerint egy oly defibrillátor-forma.

Figyelmezz reám kedvesem: nem ventillátor, de ha mindenáron valamely honi megfelelőjét keresed, hát, hatását tekintve mán közel jársz, ha azt mondod: detonátor.

S hogy eme életmentő szerkezet működék-é vajh rendessen, aztat másképp ellenőrizni nem lehetett, mint amaz elébb említett puding esetibe. Azaz a nőiszeméjt egy szempillantásra szüneteltetve, majmeg e készülék segedelmével új életre keltve...

Ha meg véletlen nem sikeredne, hát még mindég ottan van ama hagyományos, külsődleges élesztőzés, a doktorok segedelmével.

No, a vászoncselédre megen minden mozdítható dolog reápakótatott, s mi tetejin nem fért el, az a háta alá jutott.

Itt beszélem el, hogy egyik szobatársinak e nagy készület láttán felette sürgős dóga akadt az szobának kívü-

le, mondván, hogy nem bírja ő eztet még nézni se! Ama szegén másik, ki valamely műtéti okból ippeg ágyáho vót szögezve, s eképp nem menekühte, hasonlóképp félre-néze. E jelekbül a vászonceléd felfogá, hogy ami véle következik, biz az alligha piskóta!

Bár ottan ángélus országba az puding maga is olly fura, piskótaforma...

Csakhogy – mer jóból is megárt a sok – eztet nem kellett mán a fehérsnépnek ébren megélnie, hanem pár percze kedvesen elataták őtet. Nem replikázék a fehérsnép, mer ő is így gondóta felette jónak...

Mikoron ágya körül mindenki készülletbe helyezkedék, az jó altatóorvos, kit ama műtét alatt magának mán megjegyze, reátette az oxigénmaszkt, oszt mondá néki-je, hogy mindjárast alunni fog.

Még ekkoron is juttatott a fehérsnépnek egy kedves kézsimitást.

Legközelebb arra eszmélkede, hogy az maszkt róla ippeg veszik le. Szól nagy gyorsan:

– De hisz még el se aluttam!

(Figyeled, hogy éledezésibül mindig valamely ágá-lással tér meg?! „De így..., de úgy!” Hej, magunk közt szólva kaccifántos egy nőiszeméj lehet ez!)

Mire az egyik doktor mosolyogva:

– Viszont mán vége!

Kell-e czifrázzam, mekkora fergeteg jókedv meg életöröm tölté bé az szóbanforgó kaccifántot hirtelen? Úgy hiszem, nem...

Az jó és okos doktorok megállapították hát, hogy eme behelyezett cigarettás szelencze – ha a szükség úgy hozza – működék majd rendessen. Oszt ezennel evonútanak más, fontosabb dógukra.

Irgalom...

Üdöközben az jó és kegyelemmel áldott lelkiatyja érkezett látogatására, ki e szomjúhozó újszülöttet rögvest irgalmasan megittatta. Hej..., tsak most érezé meg a vászoncseléd, mennyire ki vót mán szikkadva! Mer így délután ama reggelinek legfennebb csak dicső emléke köszöngetett nagy hunczutul vissza, de a szomját biz nem ótotta.

Moczanni penig nemigen bírt a lelkem, mer egyik keze ama friss vágással, az másik meg az csordigáló infúzióval vót ippeg elfoglalva.

Másnap szinte békivel is hagyták egészen, csak az vízajtós futkosódás, meg az nagyvizit jelentkezett aprócska eseménynek.

Mi az előbbit illeti, hát az sok-sok kaczagásra készítette a fehérnépet! E két sete-suta karjával ama WC-ben viczesen nehézkesen sikerűt alkalomról alkalomra (avagy tizenöccör) az nagrágját letaszigánia. Penig az pi-si nem vár...! Ezér is vót oly izgalmatos, hogy no, ki lészen vajh, s hová az befutó?

A nagyvizit penig ígyen esett: annak rendje s módja szerint vonút az orvosi karaván, élükön magával az professzorral.

Ágyáho érve a tanár úr eképpen mutatá be a fehérnépet:

Ezen 42 éves nőiforma nagyon közeli (???) szívátütetéses, *de* üdöközbe eme *fibrillátor* béhellyezés is felmerült nékije. Ám csak amúgy kiegészítőleg, mer az főprobléma ama gyenge kis szívibe lészen.

„Nagyon közeli szívátütetéses...?!” Eme reá tett hatás oly érdekes vót a fehérnépnek! Mer minekutánna eme betegsége, meg amaz vélejáró történések nem foglalkoztatják ötet feszt, sokkal inkább az dolgok s emberek hogyanja s mikéntje, ezér némelykor azon kapá maga-

magát, hogy állapotjárul egészen meg is feledkezék. Így hát egy-egy komorabb doktori vélelem véle kapcsolatban időnkint úgy meg tudja lepni, mintha először hallaná életibe.

S jól van ez így, hidd el, hogy általában minden mással van ökelme eltelve, mer így csak néha borzolódik fel lelkinék víztüköre egynémely, betegségivel kapcsolatos híren.

Adni s kapni...

Aztán mikoron a kórházi tartózkodás utolsó naptya is elkövetkezett, az sok kedvességet, s törődést, miben a fehérnépnek része lettleszen, szépen megköszöné az egyik nővérnek.

Az nagy meglepetésire azt felelé erre:

– Én, illetve mi köszönünk kendnek mindent.

Nézett erre nagyot a vászoncseléd:

– De hisz én igazán nem csinátam semmit!

– Nos, jó, akkor én mostan elmondom kendnek, hogy mit nem csinált. A betegek közt több az elégnél az olyan, ki magamagát az legfontosabbnak, s az Hilton fogadóba képzelé. Megilleté ötet minden, hisz ő beteg! Ezér aztán követelőzék, méltatlankodék egyre. No hát, kend ezt nem tette. S ezt köszönjük Önnek.

Még illyet! Meresztett nagy szemeket az vászoncseléd. Hát adni azzal is lehet, ha az ember valamit nem tesz? Netán ez lett vón ama dolog, mit az jó Isten előzőleg reája bízott? Hála legyen érte!

Így világosodott meg egy röpke pellanatra az fehérnép elméje...

Ama nudli kis varratszedés...

No, teltek, múltak otthonában az napok, egyik a másikat után, eccer aztán elérkezék ama varratszedés ideje.

Elsőbben az szívzsebész kelleték tanákoznia a vászoncselédnek, ki az maga lendületével egykettőre elvégezé rajta eme szösszenetet. Édes egy dolog vót ez..., mer a fehérnépet egy nővér kíséretiben betessékelé egy kórterembe, hol három üdösb, gyanútlan néni fekütt ippeg. Orczájok oly kedves, megszeppent vót, mer hirtelenjibe nem is tudták, miféle esemény készül itten, s kivel.

Nosza, az jó doktor kerített a mi asszonkánk számára egy hokkedlit, oszt ripsz-ropsz, kikapá az varratokat, mind, ahán csak vót. Közben penig kérdezé:

– Oszt újraélesztése e készülék által vót-e mán kegyednek?

– Úgy hiszem, nem. Mér, éreztem vón?

– Hajaj! Meghiszem azt! – felelé a zsebész.

Eme hír üdítő fuvallatként hatott a fehérnép lelkire, mer azér megnyugtató aztat tunni, hogy eme kellemetességet majdan az maga erőteljességibe élheté meg, egy pellanatot sem szalasztván el belőle. Így aztán nem játszhaték közre figyelmetlenség, vagy „Ó, ha tuttam vón!”, s más hasonló kifogások.

Hej, egyebekben is sok okosság röpködött a szóban forgó feje fölött! Példának okáért olyan isméretekre is szert tehetett ökelme, hogy mér is kellett eme cigaret-tásszelence a testibe:

Az doktorászok széles e határban felfigyeltének reája, hogy olyik átütetésre váró, listás beteg, kiben amaz eredeti szívet patikaszerekkel azér kicsinyég még marasztalni törekedtek, fogta magamagát, s elhaláloza.

Hínnye, hisz ez szabálytalan! E betegség nem jár együtt e hirtelenkedéssel! Majd a maga idejében igen, de hogy minden bejelentés nekün? – álltak az jó doktorok e dolog felett, egyre csóválván fejüket.

Hát, ténylegesen egy fura hiányérzés lehet, hogy miközben még javában dógoznak egy betegen, az fogja magát, oszt eccercsak nincsen...

Tanakodtak feszt magokban, mígnem aztán nagy okosan kiókumlálták, hogy nem más történheték itten, minthogy e beteg kis szívizom mellé egy-némely esetben még az zavargó-csavargó ritmus is szereti odaillegetni magát. S e kettő mán bizony hogy okozhat illyet.

Mivel a szívecske egyre csak lassúdik lefele, e ritmus – ha kedve kerekedik az csalafintaságra – bizony, még akár meg is állíthatja ötét egy pellanatra.

Ha pedig szegén kis szívnek éppen szabadnapos az ereje, kész a baj, mer nem tud visszaállni belé az lendület, szóval ottanmarad lendületlen.

Őrző-védő Kft...

Ho-hó! Akkor ám jön a mi kis defibrillátorunk, mi cigarettás szelenczének álcázva ottan őriz s figyelmez csendben. Oszt ha kölletik, nyomban odacsap egy jókorát a rendetlenkedő szívecske hátsófertályára, hogy az ijedtibe mindjártást ügyel ám az ő mozgására!

Mindez rendben is vagyon, csak nehogy oly jól sikerdjék, hogy eme náspángolástól még az vászoncseléd is nagyot ugorgyék s kiáltsék...

No, oszt ha ugrik, mi történédik? Ennyi kevésen ne múltják!

Majdmég az is orrára köttetett a szerencsés fehérnépnek, hogy e zsebésszel jó léssen kapcsolatban maradniok egymással, mer kő szíve helyett majdan e doktor zsebelé bé nékije amaz új szívet es.

Ama gyönyörű távlat...

Mikoron a vászonceléd az Érzsebészetrül mán majd a távozás hímes mezejére lépett, amottan a kijáratnál (vagy bejárat vót? Ki tudja mán aztat...) felfigyelt két férfiemberre, kiknek arczát valahonnét mán ismerni vélte ökelme. Egyébkor nem vót szokása a férfiembereket vizslatni, de mostan valami nem hagyta nyugonni. Hej, erőtetve gondózkodék, míglén felderengett nékije, hogy valamely hírlapokból ismerősek emez emberek. Megvan!

E kettő lészen az, kik 6-7 éve estek által szívátütetésen. Ó, kedvesem, magad elé egészséges, napbarnított embereket képzelj, kikre rája nézni is jó lészen!

Mivel nevök a vászonceléd emlékezetibe megragadni nem tudott, ígyen szólítá meg őket, nagy körmönfont:

– Mán ugyan meg ne haragudjanak, hogy megszólítom magokat, de nem ismerhetem én újságból kendteket?

– Hát..., ha úgy vesszük, akár... – így e két hőse az szívnek.

– Ó, be örülök, hogy így öszvetanákoztunk, mer igen nagy büszkeséget s örömet érezék ám szívemben Önök eránt. Mer oly nagy dolognak tartom, hogy ilyen sokat sportólnak, gyakran messzi országokba, meg még szépecske érmekeket is hoznak az hazának.

– Á, hisz nem olyan komollyak azok... – mondák nagy szerényen.

– Mán csak azér is jólesik magokról hallanom, mer hát enmagam is várományosa vagyok e szívátütetésnek, s jó ám látni magam előtt ilyen embereket, kik nem hátráltak meg, sőt, ellenkezőleg: példát mutatnak másoknak.

Meg hát bódogút fiatal koromban magam is válogatott sportoló vótam, s az Önökről szóló hírek ezér is melengeték módfelett az szívem.

– Oszt mit sportót kend előzőleg? – mérték ekkor végig nagy szakértelemmel.

– Hájszen röplabdás vótam én, nem restellem.

– Röplabdás?! – csapta össze két kezét az egyik – ez nekünk ippeg jó lészen! Mer az transplántáltak világjátékán a szabályzat kimondja, hogy minden röplabda csapatba legalább egy női szeméjnek kelletik az pályán okvetetlenkednie. Oszt köztünk mindezidőig nőiforma nincsen. Így netán ez is rendben lészen!

– Hej, akkoron foglalják nekem ama helyet! Idejét pontossan nem ígérem, de számíthatnak rám, mer erre igazán nagy kedvet érzek! Eccer csak jövök, ígérem!

Hi-hí! Ezen aztán mindhárman jót nevettek, mer ők aztán tudják, hogy emberi részről mi kicsin múlik itten minden.

Ama napsugár...

De azér nagyon jó vót kicsit lubiczkóni e gondolatban, hogy az ember ilyen gyönyörű jövőt s távlatot is megélhet, mikoron mán rég nem remél az életitül újat. A vászoncselédnek mindezen túl még azér is jó e napsugaras képet nézegetnie, mer számára szivárvánként átível minden eljövendő szenvedésén. Miáltal ha tekéntete tudna nem a napi nehéz történésekre tapanni, hanem a szép jövőt fürkészni: Hogy is lészen, amikor ottan ugrándo-zunk s labdázunk önfeledten pl. Venezuelában...?

De akárhogy is lészen – öröm vagy szenvedés –, eme kicsiny, csetlő-botló porszem, kirül illy réngeteget meséltem tenéked, mindent a fölséges Isten kezéből fogad el – mégpeniglen egészen...

Budapest, 2000. június 1. – július 16.

SZÍVINFO 7.

Az élet és halál mezsgyéjén...

2000. szeptember vége – november 13...

Elöljáróban...

Hmmm..., végiggondolni is alig merem, mi minden történt velem a sorozatos újraélesztéseimet (szeptember 12.) követő utolsó három hónapban! Gyere, Veled megosztva, s képzeletben a kezedet fogva talán könnyebb lesz számba vennem eme nem mindennapi események sorát.

Amiről írni szeretnék, két, egymástól merőben eltérő, külön világ: halódás és az új életre támadás esélye.

Úgy találom hát, hogy jobb, ha nem mosom egybe életem e két végletét, hanem külön számolok be róluk.

Mert e két szakasz mindegyike önmagában is olyan teljes egész, hogy kár volna egyé gyömszőlni őket. Ezért ebben a 7-es számban az újraélesztések utáni, s a következő, 8-as számban pedig a szívatültetés s az azt követő dúsan termő eseményekről szólnék. Ennek megvan az az előnye is, hogy felkínálhatom Neked a menekülési útvonalat. Ha éppen nem éreznéd késznek magad arra, hogy végigjárd velem ezt a nehezebbik, kicsi híján végső utamat – ami annak ellenére, hogy éppen a gyötrelmek bugyrában ücsörögtem, azért (vagy éppen azért!) sok-sok ajándékkal tett gazdagabbá –, akkor ezt a számot egyszerűen ugord át, s máris ott találhatod magad a min-

den biztonnal érdekfeszítőbb szívátültetésnél és körülményeinél. Szabad vagy hát...

Hahó! Hát itt vagy?! Köszönöm! Akkor viszont mindjárt engedd is meg, hogy még egy utolsó gondolattal megemlékezsem arról a fél nap alatt lezajló 58 újraélesztésről. Ettől kezdve vált ugyanis életemben leginkább kézzelfoghatóvá Isten mindenütt jelenvalósága. Pedig én csak egyetlen piciny porszeme vagyok az Ő megszámlálhatatlan teremtményeinek, és mégis gondja volt rám, és mégis a tenyerén tartott életem sorsfordulóján!

Tisztában vagyok vele, hogy már ebben a életszakaszomban hatalmas kincseket kaptam. Az isteni Gondviselésnek egy olyan sorozatába ágyazva, amelyet csekélyke emberi értelmekkel felfognom alig-alig lehet. Nem szűnik az ámulat, nem szűnik az áhítat...

Az újraélesztések után, és aztán is pár hétig az élet és halál hajszálvékony mezsgyéjén egyensúlyozhattam. Nap mint nap, s a napnak majd minden órájában. Anélkül, hogy felnagyítani vagy dramatizálni akarnám a történeteket, megvallom, kissé nehezemre esik elfogódottság nélkül belegondolni, hogy a Fölséges Isten akaratából most, 2000. december/január fordulóján még itt üldögélek és gondolkodhatom, érezhetek, sőt, Veled beszélgethetek minderről. Hogy élhetek... Még egy kicsit... Vagy sokat...? Ki tudja? Ha én nem is, Egyvalaki biztosan. Úgy lesz jó, ahogy Ő akarja, hiszen eddig is minden képezetet meghaladóan gondoskodott rólam. Ezért mindaz, amiről írni szeretnék, Róla és minden értem fáradozóról – így nagyszerű orvosaimról, ápolóimról – és az Ég felé szálló imádságok küldőiről szól. Fontos számomra, ezért el szeretném mondani: *én mindennek csupán a megajándékozottja vagyok, nem pedig a főszereplője, pláne nem hőse!*

Nem mondhatom, hogy íme, életem főműve! Nekem ehhez mindössze annyi közöm van, mindössze annyi történet, hogy éppen én számolhatok be róla, mivel én lehettem egész közeli szemlélője, mintegy szemtanúja a történeteknek. Ennyi érdemem volt s van a dologban, amely „dolog” – nem tudom, ki hogy van vele – számomra azért helyenként kissé túlságosan is heves sodrású volt..., alig bírtam jegyzetelni...!

Minden Isten dicsőségét zengi szívemben. Alakuljon eztán bárhogy is sorsom, már ennyit is nagyon köszönök! Én már augusztus 14-e óta pluszban élek, tehát számomra már „minden nyereség” ezért az a mondat, hogy minden nap ajándék, nem ragadt meg a szavak síkján, hanem élővé vált. Így pedig gyönyörűség rácsodálkozni a világra, s ez az élet feltétlen tiszteletére és szeretetére tanít. Legfőképpen pedig arra, hogy Istenre figyeljek teljes szívvel és hűségemmel.

Az újraélesztések utáni, s a szívátültetés közti..., őszi levélhullás idején

Nohát, amikor a gyanútlan nőszemély túlél egy effajta, átlagba nem sorolható, BING!-BANG! újraélesztéses sorozatot, még hozzá ilyen csapásszámban, utóbb ellenállhatatlan, sőt, leküzdhetetlen késztetést érez rá, hogy hatalmas, áradó életörömnnek adja át magát:

Ez történt velem! Ó, Istenem, és én mégis, még mindig itt lehetek?!

Semmihez sem hasonlítható, pompás érzés, nekem elhiheted!

No, hát ilyen lelkiállapotban kerültem ki én is ebből a kutyaszorítóból, vagy inkább Irmi-szorítóból? Szóval a lelkem „ép bőrrel” úszta meg e nagy traumát, amit állítólag ilyen hervatag kis szívvel „nem szokás túlélni” – mondták. Én magam ugyan ép bőrrel keveredtem ki, ám

nem így a vegetatív idegrendszerem, amely a jelek szerint alaposan zokon vette durva nyaggattatását, be is sokkal tőle, amúgy derekasan!

Ezt abból lehetett minden tévedést kizáróan felismerni, hogy pár nappal később naponta jelentkezett egy ahhoz fogható, rohamszerű rosszullét, méghozzá olyan, amely a legtöbb esetben megelőzte a szívmegállást és a „Defi” életmentő, nagy BAAANG-jait. Nem átalulta egy az egyben reprodukálni ugyanazt az érzést! Finoman szólva sem élveztem! Az egész agyat s a test minden részét betöltő, alig elviselhető valami ez.

Orvosaim tehetetlenül álltak a dolog fölött, ugyanis ezután az 58 újraélesztés után a defibrillátor + pacemaker készülékemet átprogramozta egy, a SOTE Ér- és Szívsebészeti Klinikáról érkező orvos (Gellér dr.). Gyanítom, megmentve ezzel az életemet, hiszen sokáig már nem bírhattam volna az ütések, a szívmegállásokat, az ütések, az ájulásokat etc. Így viszont szívileg átkódolva, s a pacemaker munkájának intenzívebbé tételével nem volt különösebb oka újkeletű, heves, mintegy félórányi rosszulléteimnek. Nem tudtam álljt parancsolni végtagjaimnak, s remegtem, mint a nyárfalevél.

Nem csoda, hogy megfordult orvosaim fejében, hogy talán most omlottam össze lelkileg, mint annyi más sorstársam, nem bírván tovább viselni a megpróbáltatásokat. Ezért aztán különféle nyugtatókat kaptam, de nemigen hatottak, mert ezek a görcsös, pánikos idegrendszeri emlékezések csak nagyon nehézkesen múltak el rólam. Én pedig tehetetlenül vergődtem benne. Nem volt befolyásom rá.

Nehéz volt elfogadnom, hogy semmit sem tehetek. Nem értettem, miként lehetséges, hogy miközben a nap egyéb részeiben derűs és kiegyensúlyozott vagyok, aközben ez játszódhat le a tudati befolyást nélkülöző énemben?

Ekkor orvosaim már hazaengedtek volna, de nyilván nem lehetett könnyű eldönteni, hogy vajon megtehetik-e ebben a gyatra idegi állapotomban, úgy, hogy közben otthon többnyire egyedül tartózkodom? Végül konzultálva az én nagyszerű Harmati Lídia főorvosommal, aki kardiológia szakterülete mellett pszichiáter is, új és konkrétan a vegetatív idegrendszernek erre a területére ható gyógyszerekkel cserélhettem fel addigi nyugtatóimat, s térhettem haza. Otthon azért utolsó nagy csapásként, még sikerült egy említésre méltó, minden eddigit meghaladó, háromórányi produkciót összehoznom olyannyira, hogy még a mentőt is ki kellett hívni. Ők szintén csak általános nyugtatót tudtak belémnyomni, mondván: „Asszonyom, Ön fél, mindössze erről van szó.” Igen, mondtam, félek, de ez a fránya vegetatív részem bolondozik velem, s én tehetetlen vagyok vele szemben! Hiába küzdök, hogy akarati úton legyűrjem, mindig egyre rosszabb lesz a helyzet. Hát, én ilyenrel még nem találkoztam! Bosszantott, megvallom. Aj, a homályos agyú nőszemélye!

A szóban forgó bajkeverő szerintem mindeközben a hasát fogta nevéttében, tán még hanyatt is vetette magát nagy jókedvében, látván, miként akarok erőnek erejével felülkerekedni rajta. Órajta! Ha-ha! Szóval jól felsültem tudatlanságom miatt, amire bőven rá is szolgáltam. Aztán zsebemből végre eszembe jutott elővenni jó mélyre elásott, csekélyke értelmemet, s így végre beláttam, hogy sokkal inkább a saját lenyugvásomat s a helyzettel való megbékélésemet kéne szorgalmaznom, ahelyett, hogy ilyen oktanul erőlködöm a lehetetlenen, s egyre jobban görcsölödöm. Jézushoz fohászzkodva erőlködtem én addig is, hogy kitartsak, de aztán ráébredtem, hogy *a hit Istenben nem erőlködés, hanem békesség*. Nagy tanulság... Hát igen, nekünk betegeknek különösen is fel van kínál-

va a bölcsebbé válás esélye... A kérdés csak az, mennyit tudunk és vagyunk hajlandók lecsipegetni belőle?

Mint azt *így utóbb* oly magától értetődőnek látom, lassan vége is lett aznapi kimerítő és hosszú kálváriának.

Viszont ettől a fajta nagyon nehezen tűrhető rosszulléttől való félelem elszánta magát a végső összecsapásra. Ekkor végre elhatároztam, hogy ennek aztán tényleg nem adom meg magam! Engem ugyan ne cincálgasson, amikor csak kedve szottyán egy kis mulatságra! Arra gondoltam hát, hogy végérvényesen leteszem magamról ezt a pakkot. Többé nem érdekel. Neki az a dolga, hát tegye, nekem pedig az, hogy ez a sokkhatás fokozatosan kiürülgesen belőle, s ha ez azzal jár, hogy előjön még egy-két ilyen gyötrő állapot, hát csak jöjjön! Úgy fogadom majd, mint szükségszerű, gyógyulási folyamatot. Tőlem telhető nyugalommal viselem, s nem veszem fel többé az elém hajított kesztyűt. S mint az megjósolható volt, vegetatív idegrendszeremnek így már nem volt többé olyan érdekes a velem való cicázás, mert ha nincs közönség, akkor meg mire produkálja magát? Laikusként úgy képzelem, ezért történhetett, hogy előállt még néhány gyenge kis próbálkozással, mindig erőtlenebb formában, de mivel már szinte oda sem füttyentettem rá – Másra figyeltem teljes lelkekkel –, a métely egy idő után lógó orral más áldozat után nézett.

Természetesen az új és hatásos gyógyszereim is legalább ekkora, ha nem nagyobb mértékben segítettek ebben, de szerintem így együtt, azaz velük személyes szövetségre lépve sokkal hatékonyabbakká lettünk. Hiszem, hogy mindketten kellettünk ehhez.

Aztán az is megfordult a fejemben, hogy betegségem e két évében abban a hatalmas kegyelemben részesülhettem, hogy elkerült a félelem, az aggodalom és a szoron-

gás. Hát éppen most, a végén volnék képes csődöt bejelenteni?! Éppen amikor a legnagyobb erőmre volna szükségem?! Irmikém! Hol hagyta magát? Az ember – ha valamibe belekezd – csinálja végig méltósággal, s ne attól remegjen, vajon mi „jót” hoz számára a következő óra?

Így aztán hamarost elmúlt a pánikos idegrendszeri leképezés, viszont megmaradt az újraélesztések óta tartó, „hát én mindjárt elájulok!” vagy „hű, a macska bajuszkiáját, de szédülök!” érzés és az alig-vérkeringés, mondjuk: vérke... stb. Ugyanakkor rohamos testi hanyatlást észleltem magamon. Olykor már a mosdó, a WC, pláne a konyha (!) irreálisan távoli célnak tűnt, szóval bármelyikig is eljutni erőltetett hegymenetté vált számomra.

Aztán lassacskán már csak a szobámban tudtam létezni, s napjában jó esetben is csak rövid 1-2 óráig éreztem magam viszonylag könnyebben. Ilyenkor akár még a nagyszobáig is elmerészkedtem! Az ám!

De aztán gyorsan vissza kellett sipircelnem a szobámba, mert rövidesen jelentkeztek a meséltem már mi-féle érzések.

E félelem elleni harcom közepette egyszer csak nagy esemény adódott:

2000. október 10-én sor került dr. Bodor Elek professzor úrral – az Ér- és Szívsebészeti Klinikán – arra a megbeszélésre, amely a „transzplantációs riadólistára” kerülésemet volt hivatott eldönteni, illetve megerősíteni.

Távol álljon tőlem a dicsekvés, de elhallgatni sem tudom, hogy ez a megbeszélés várakozáson felül sikerült! Ugyanis kategóriámon belül (vércsoport, testsúly, sürgősség stb.) én lettem a „befutó”, azaz az első helyre kerültem. Azért ez már valami! Bár az utolsó néhány hónap történéseiből éreznem lehetett, hogy igen jó eséllyel indulok, de ekkora sikerre azért még én sem számítottam!

Attól kezdve amolyan „mindenperces kismama” módjára, összepakolva várakoztam otthonomban a Szívsebészeti Klinika riadóztatására.

Így még WC-re is mobiltelefonnal jártam! Bizony! Mit meg nem ér az ember így a vége felé!

Meg hát, mivel a biztonságos szobából való peckes, határozott kivonulások helyett csupán tétova, kapaszkodós kitámolygások teltek tőlem, már csak ezért sem volt baj, ha a telefon Irmi-közelben van. Úgyhogy elmondható, hogy ez a kis mobil megjárta velem még a királyok gyalogútját is! Mulatságos volt telefonnal a zsebemben... De nem sokáig derülhettem, mert valahogy még vissza is kellett jutnom a szobáig, s ennyi „rengeteg” fáradság után az már kicsit sok volt egyre gyengülő testemnek! Ezt demonstrálандó, olykor erőmet veszve le-lecsusszantam a fal mentén a padlóra, míg a szédülés elmúlt. Már a fogmosás, pláne egy fürdés sem ment egyhuzamban. Szinte folyamatosan nagyon oxigénhiányos állapotban voltam. Az öltözködés is egyre jobban hepciáskodott. A szokás hatalmánál fogva teljesen magától értetődően húznám magamra pl. a nadrágomat, de nem ment az olyan simán. Eldőltem, mint egy zsák. Családom a reggelimet és a vacsorámat az ágyamba hozta. Egyszóval ilyen szempontból úri életem volt, na!

Egyszer aztán egy ágytál beszerzésének magasztos ideje is elérkezett. Véletlenül se gondold, hogy a fogyasztói társadalom vásárlási láza kapott el, mondván, hogy ágytálat ide, de izibe’, mert az X hipermarketben most jó ára van, hanem mert néha a szédüléstől még a felülésre sem gondolhattam, nemhogy a távoli, 5-6 méteres messzeség nekiindulására! Önbecsülésemet az a jótékony körülmény óvta meg a megtépázottságtól, hogy jobb óráimban utóbb magam rendeztem el ilyen jellegű dolgaimat, s családtagjaim még nem szorultak erre a nem

éppen felemelő szolgálatra. Hm..., de jó! Ez azért már fájt volna... Látod, azért sok apró öröme van az embernek, ha kicsit odafigyel.

Egyébiránt úgy egyhelyben is sikerült mozgalmasan tölteni napjaimat, mert a legtöbb energiámat arra kellett fordítanom, hogy elhessentgessem magamtól a minden gondolatomba befészkelődni akaró, alattomosan, észrevétlenül előkúszó félelmet. Biztos vagyok benne, hogy a nagy betegek jól ismerik ezt az érzést... Mindenkit jócskán meggyötör.

Úgy gondolom, részemről nem halálfélelem volt ez, hiszen azt már betegségem kezdetén elrendeztem Istennel, s többé nem kínozta, hanem egy újkeletű, ismeretlen érzés. Mégpedig az, hogy most, amikor testem ilyen nyilvánvalóan halódik, s napról napra meg kell tapasztalnom kíméletlen leépülésemet, ugyanakkor egy esetleges új szív nagyon feltételes esélye kínálkozik a túlélésre.

Érzed a feszítő ellentétet?

A természetes emberi kérdés engem sem került el: Vajon kibírom-e addig...?! Ez volt hát az az új, addig ismeretlen félelem. Mennyi formája van! Épp csak leküzdi az ember az egyiket, máris új köntösben próbálkozik a nagy szétziláló!

Ezért egy merő „nem!” és „távozz tőlem!”-mé váltam.

És kapaszkodtam, imádkoztam, és egyre mondogattam magamban Timóteus – úgy éreztem – egyenesen nekem szóló üzenetét:

„Mert nem a félelem lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7)

Szedd hát össze magad, Irmikém! *Mert nem a félelem lelkét adta nekünk...!*

Egyébként számomra döbbenetes egy dolog volt ez! Egy kedves Szerettem hívta fel a figyelmemet rá. Csak-hogy a költözés miatt a Bibliám még valamelyik barát-

tunknál volt eldobozolva. Mindössze egy Károli Gáspár fordítású, rendkívül igénytelen kivitelű Új Testamentumot találtam, amit még 19 éves koromban nyomtak a kezünkbe a finnországi Európa-bajnokságon. Azóta valamiképpen megmaradt, de eddig még sohasem vettem a kezembe. Most azonban nem volt mit tenni, abban kerestem meg a kijelölt részt. S az így hangzott: Mert nem a félelem lelkét..., hanem az ERŐ, a SZERETET és a JÓZANSÁG LELKÉT! Nagyon szíven talált! Igen! Igen! Tökéletesen nekem szólt!

Attól kezdve napjában többször is elmondtam, s ettől mindig meg is nyugodtam, azaz leeresztett belőlem az ébredező feszültség, mint egy lufiból a levegő. Amikor aztán nem sokkal később kezembe vehettem a mi katolikus Újszövetségünket, ott is fellapoztam a vonatkozó mondatot. Így hangzott:

„Hiszen Isten nem a csüggedés, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét adta nekünk.” (2Tim 1,7)

Egészen elhültem, mert bár csak fordításbeli különbség volt a kettő között, de nekem nem a csüggedéssel volt bajom, hanem konkrétan a félelemmel. S így vagy úgy, de éppen azt kaptam meg, amire akkor szükségem volt! Ó, Gondviselés!

Köszönöm! Ez, valamint néhány akkoriban különösen kiemelkedő zsoltár egyes bátorító mondata tudta ilyenkor megerősíteni ellenemondásomat, és nyugalmat, sőt, örömteli, felszabadult nevetést kelteni bennem..

Így szóltak hozzám: *Szt. Lukácshoz írt himnusz:*

„Orvos is voltál, bajainkra hozt el írt, hozd el a hitnek örömorvosságát...”

...hozd el a hitnek örömorvosságát...! Igen, ezt kértem...

„Aki a fölséges oltalmában lakik, a Mindenható árnyékában pihen, azt mondja az Úrnak: Te vagy menedékem és

erősségem, Istenem, Benned bízom. Megment Ő téged a vadászok törétől és a gonosz beszédétől. Szárnyaival oltalmaz, tollai alatt menedéket találsz. Pajzs és páncél az Ő hűsége; nem kell félned az éjjeli rémtől, a nappal szárnyaló nyíltól, a sötétben ólálkodó ragálytól, a fényes nappal pusztító dögvésztől. Így nem ér semmi baj, otthodhoz nem közelíthet semmi csapás, mert megparancsolja angyalainak, hogy őrizzenek minden utadon.”

(Zsolt 91,1-6.10-11)

Ahogy elképzeltem, hogy az Ő oltalmában lakom, az Ő árnyékában pihenek, hogy szárnyaival oltalmaz és tollai alatt menedéket találok, olyan teljes elengedettség, jóleső ernyedtséget tudott adni nekem, amely ezekben az időkben a legátölelőbb, leggyengédebb jó volt számomra, ami csak lehetséges. ...Mert megparancsolja angyalainak... – akkor már mosolyogva kértem Őt, hogy ha Ő is úgy akarja, akkor hát parancsolja meg angyalainak!

„...Áldjad lelkem az Urat, és el ne feledd, hogy veled mennyi jót tett! Ő megbocsátja minden bűnödöt, és minden betegségedet meggyógyítja. Életedet megváltja a sirtól, szeretetével meg is koronáz. Egész életedet elhalmozza javakkal és megújul ifjúságod, mint a sasoké.” (Zsolt 103,2-5)

...És soha el ne feledd Irimi, hogy veled mennyi jót tett! ...És minden betegségedet meggyógyítja, ...és megújul ifjúságod, mint a sasoké! Hm!

Istennel beszélgetve egyszer sem az életemért könnyörögtem, hanem az Ő békéjét, nyugalmát kértem. És kaptam... Áldalak, Uram!

„Ha felragyogsz, felébredünk, ha szólítasz, felkelünk. Te adod meg boldogságunk, de ha elhagysz, jaj nekünk! Te mentesz meg a haláltól, sugaraddal fénybe vonsz.”

Ha felragyogsz, felébredünk... Ó, milyen jó ébredés után elsőként erre gondolni! Mert Ő ránk ragyogott..., és szólított... Ma is...

„Zárj karodba, szabadíts meg engem...”

Zárj karodba, kérlek! Olyan nagy szükségem van Rád!

Aztán én, aki betegségem e két évében csendre és nyugalomra vágytam, most úgy éreztem, hogy élettélivé kell tennem napjaimat, így a kapaszkodások közti órákban – számomra sem kis meglepetésként! – egyszer csak bekapcsoltam a Danubius rádiót, és elkezdtem az engem nagyon mulattató Wodehouse könyveket olvasni. Éreztem, hitbeli elmélyülésem és minden igyekezetem mellett életszagú dolgokra, humorra van szükségem, hogy elvonjam a figyelmemet magamról és állapotomról. Ha ugyanis mindig e gondolatkörben mókuskerekezem, ami kéretlenül is jelentkezik, akkor azzal bezárom magam egy végzetes csapdába, amivel csupán az a baj, hogy teljesen és önként kitéárom lelkerőm védőbástyáit a félelem előtt: „Ide lőjtek!” Ugyanakkor becsukom az ÉLET előtt...

A szorongás, rettegés nem Istentől való. Elhatalmasodik, ami pedig maga a lelki s végül a testi halál. Ezért nem igazán egészséges dolog hosszan ott időzni!

Rohanni kell kifelé belőle, ahogy csak bír az ember! És ha testileg már nem is, de lelkileg, gondolatilag még tud rohanni, futni! Kipróbáltam, megy!

Szóval pár négyzetméteres életteremben, azon belül is döntően ágyban, vagy a kapott, pompás karosszékemben üldögélve azért mindig volt mit tennem, vagy éppen rohannivalóm, így nem, kicsit sem unatkoztam, s ez nagyon-nagyon jó volt!

Reggelente és esténként számbavettem minden Szerettemet, felidéztem arcukat, nevüket egyenként han-

gosan kimondtam, lelkeimmel végigsimogattam őket – boldogság volt, hogy jó sokáig eltartott, mire a végére jutottam felemlítésüknek –, s elmondtam értük egy közös imát. Nem a saját kútfejemből merítve, de ugyanezt tettem valamennyi orvosért, mütősért, az ápolóért, a segítő személyzetért, a gondozóért és a családban gondozóért, a családomért...

A vége felé az én egyik köztünk járó angyalkám hatására elkezdtem figyelembe venni, azaz szeretni a saját szívemet. Beszélgettem vele. Kértem, tartson ki még egy kicsit, s megköszöntem, hogy eddig is velem maradt. Ugyanakkor megszólítottam a leendő újat is. Gyere..., várlak..., és nagyon foglak szeretni. Úgy, mint egy mama, aki a gyermekét várja, a legnagyobb kincsét.

Megéltem, milyen jó szóba állni a bajban lévő szerzemmel vagy testrészemmel. Szüksége van rám. Ráébredtem, hogy eddig igyekeztem tudomást sem venni róla, hogy bajban van, s a segítségemre szorul. Amikor jobban belegondoltam, látnom kellett, hogy előzőleg afféle struccpolitikát folytattam beteg szerzemmel szemben. Ezért ez a „szóba elegyedés” alapjaiban változtatta meg a gondolkodásomat. Ráérezhettem, hogy a beteg tag, a beteg test esengve várja tulajdonosa odafordulását és bátorítását. Az ember nem hagyhatja el magát, nem feledkezhet bele a saját baja fölötti búsongásba, hanem nagyon is együtt kell működnie a bajban lévő részével. Szóval erősnek kell lenni: őérte. Ami végül is visszahat ránk. Mert egyek vagyunk...

Ismét kórházban...

E nagy „munka” közben két és fél nap kellett hozzá, hogy tudatosuljon bennem: nem jön az a fránya pisi! Naponta csak cseppecskényi, minden erős inger és vízhajtó ellenére. A harmadik napon már nagyon odavoltam, s

délutánra aztán kifejezetten... Így kerültem ismét a Korányi Szanatóriumba. De nem történt különösebb, mindössze egy vízajtóval többet kaptam. Sajnos akkor éppen nem voltak ott az én nagyszerű orvosaim... Már nem tudtam elhagyni az ágyamat, ágytálaztam, odahozták a lavórt kezét mosni, az ebédet stb. Két szó után már lihegtem és meg kellett állnom, míg újra levegőmhöz jutottam.

Éreztem, hogy azért fulladozom, mert „nyakig vagyok a vízben”. Mint utóbb, már a szívatültetés után megtudhattam, akkorra már leállt a veseműködésem, s a májam is kezdett víziszonyossá válni, hogy szegény, meggyötört kis szívemről ne is beszéljek. Négy nap telt el így a Korányi Szanatóriumban, egyre ramatyabb állapotban. Már nem volt kétségem afelől, hogy földi utam legvégét járom.

Magányos út ez, legyenek bár tízen is körülöttem... Így következett el az 5., hétfői nap, november 13.

Már reggel óta annyira rosszul voltam, hogy csak oxigénmaszkkal tudtam létezni, amikor jött a mindenhová elkísérő mobiltelefonomon egy hívás. Az Ér- és Szívsebészetről keresett Petrohai doktornő, s közölte velem, hogy esetleg volna aznapra egy donor, egy szív. Ha úgy adódik, vállalom a műtétet? I...i...igen!!! Jó, akkor megbeszéli a főorvosokkal, s gondoskodik az átszállításon. Milyen különös az emberi lélek! Örömteli izgalom kerített hatalmába – persze attól csak még jobban fulladtam, úgyhogy fékezniem kellett magam –, ugyanakkor azért megfordult a fejemben, hogy „Te jó Ég, éppen ma...?! Mint amikor az ember tudja, hogy mindenképpen el kell mennie a fogorvoshoz, vagy egy kellemtelen vizsgálatra, na de hogy éppen aznap?!”

Déltájban jött értem a hordágyas mentő. A csomagjaimat időközben összerakták helyettem, s én oxigénmaszkkal, hordágyon kivonultam a Korányi Kardiológiai

Osztályáról (pár jó és együttérző ember által a liftig kísérvé) életem nagy, vízváltató útjára, de a Háromságos Isten kezét fogva belső nyugalommal és békességgel...

„Isten meg nem téveszthet minket, ezért erős támaszunk van, amikor arra törekszünk, hogy a nekünk nyújtott reményhez ragaszkodjunk. Lelkünk biztos és szilárd horgonya ez, mely a függöny mögé ér, ahová elsőnek lép be értünk Jézus.” (Zsid 6,18-20)

Befejezve:

Budapest, 2000. december 25. (Már otthon!)

SZÍVINFO 8.

A gyógyulás hajnalán...

2000. november 13 – 2001...

November 13. – „Új szívet adok nektek...”

Az évezred utolsó estéje van, 2000. december 31.

Adódhatna vajon megfelelőbb alkalom végiggondolnom e hamarosan véget érő – s számomra oly nagy fordulatot hozó – évet?

Úgy szeretem, hogy itt üldögélhetek kedvenc számítógépem előtt, s emlékezhetem mindarra a számtalan jóra, amelyeket Isten végtelen kegyelméből s szeretett orvosaim áldozatos és hozzáértő munkájának köszönhetően megélhettem!

Öröm zeng bennem...

Azzal kezdeném e szépséges időszak beszámolóját, hogy hálát adok a szívatültetés előtti, nehéz időkért is, mert megtapasztalhattam, hogy a hitem nélkül – amelyben annyi, az Atyától jövő, átölelő szeretet vett körül – ki sem bírhattam volna az új szívem megérkezéséig. Hiszen az is kérdéses volt, hogy lesz-e donor az idő tájt? *Az Atya számára azonban semmi sem lehetetlen a Benne bízónak!* S még azért is, mert vajon tudnám-e ma ugyanilyen mély ámulattal szemlélni, értékelni mindazon gyönyörűsége történéseket, amelyek ezután következtek?

Új szívemmel valóban új életesélyt kaptam. Ó, hát lehet ezt eléggé megköszönni?

„Mit is ír a hogyishívják?”

Amikor átszállítottak a Szívsebészetre, Isten békéje és nyugalma burkolt be. „...*Szárnyaival oltalmaz, tollai alatt menedéket találsz...*” Mint azt az előzőekben említettem, az utolsó hetekben nem a földi életemért esdekelttem, hanem mindvégig a békességet, Jézus békéjét kértem, bármint lesz is.

Abban a közel másfél évben – amíg lélekben készülődhettem a szívatültetésre – mindig úgy képzeltem, hogy amikor eljön a nagy pillanat, vagyis a riasztás, akkor kivédhetetlenül elfog majd egy felajzott lelkiállapot, hiszen nem akárhová indulok; rohan majd velem a mentő, életre-halálra!

Egyre forgattam magamban, hogyan lehetne tompítani ezt a felfokozott érzést. Azért említem, mert a magam részéről úgy tapasztaltam, hogy ha a jobb, stagnáló állapotban tudatilag igenli is az ember a rá váró műtétet, mint egyetlen lehetséges továbbélési esélyt, azért még nem annyira elszánt, hogy önként hajtsa fejét a bárd alá. Hiszen összességében még viszonylag jól van...! Tehát nincs különösebb belső kényszerítő erő számára.

...*Csakhogy* ezekhez a régebbi elgondolásokhoz képest *egészen másként* alakultak az események. Októbertől ugyanis olyan megállíthatatlanul romlott az állapotom, s annyira közelinek éreztem földi utam végét, hogy egy ilyen szívatültetés, és az azzal járó kockázatok már nem ébresztettek bennem semmi veszély- és félelemérzetet. Meglepetés, veszteség már nem érhetett. Hiszen már amúgy is egyirányú utcában botladoztam...

A Szívsebészeten kiderült, hogy rajtam kívül egyidejűleg még egy másik beteget is behívtak, mert – az általános donorhiányt tekintve igazán rendkívüli esetként – ugyanabból a vércsoportból egy második donor is várható volt a következő nap délelőttjére.

Ottani orvosaim ezért kora délutánig még nem döntöttek afelől, hogy én melyik napon kerülök sorra.

Ezért jóféle „kábitó koktélt” sem kaptam, mégis olyan csendességet és simogató nyugalmat éreztem magamban, amelyre az ember ilyen helyzetben önmaga képtelen, amely az isteni Gondviselés volt, tudom. Nem aludtam a várakozási idő alatt, de a félelem nem tudott hozzám férkőzni.

Végül közölték velem, hogy sürgősségi alapon mégis én leszek az első, tehát úgy készüljek, hogy este fél hét körül visznek előkészíteni a műtőbe, hét órakor altatnak el, s a donor fél nyolc és fél kilenc között érkezik Nyíregyházáról.

Mint azt Harmati Lídia főorvosasszony korábbi beszámolóiból már tudhattam (nem győzők hálát adni azért, hogy általa sok mindenre előre felkészülhettem! Így egészen más alaphelyzetből indultam utamra, szóval másoknál sokkal könnyebb dolga volt a szóban forgó nőszemélynek! Így persze könnyű!), két orvoscsoport dolgozott egy időben, hiszen mindössze négy óra áll rendelkezésre a donor életben tartására.

Ez úgy történt, hogy míg engem a műtőben Bodor professzor úr és stábja előkészített, addig a másik csoport (Szabolcs docens úr) helikopterrel „elrotorozott” a szívért.

Közben itt, Budapesten elsőként az én hősies kis Defi+Pacemaker készülékemet távolították el belőlem. (Szia, édesem, köszönöm, hogy velem voltál, s annyiszor mentetted meg az életemet!) Felteszem, neki sem volt nagy kedve megválni tőlem, mert kiemelését még jócskán éreztem ám! Akartam is jelezni, de már nem tudtam megszólalni, így aztán annyiba hagytam a dolgot, mint fölösleges erőlködést, s gondolatban meg is mosolyogtam magam. Nem mindegy? Aztán már semmire sem

emlékszem... Csak a testem volt jelen, a lelkem egyre mélyülő álmomban már valahol máshol járt.

Úgy megörvendeztetett, amikor értesültem róla, hogy elaltatásom pillanataiban az én szeretett Közösségem egymás kezét fogva imádkozott értem és gondolataikban, szavaikban mosolyogva öleltek át. Bodor professzor úr pedig pár nap múlva mondta el, hogy mosolyogva aludtam el...

Feltételezem, hogy ekkor, elalvásom után helyezték a karomra a külsőleg bevezethető ritmusszabályozót, ami a Pacemakernek egy ugyancsak használatos formája. Úgy vettem ki Szabolcs doktor úr szavaiból, hogy a budapesti orvoscsoport ekként várakozott velem mindaddig, amíg az ő telefonja meg nem érkezett Nyíregyházáról: „A donor megfelelőnek látszik.”

Ez volt a jel a velem lévő orvosok számára, hogy kezdhetik munkájukat. Ekkor indult be mindkét helyszínen a gépezet. Nyíregyházáról egy katonai helikopterrel hozták Budapestre az én reménybeli új szívemet, és még négy más szervét egy szegény 20 éves fiúnak, aki ezzel öt ember életét mentette meg.

Köszönettel és nagyrabecsüléssel gondolok a szülőkre, akik abban a fájdalmas, minden bizonnyal sokkos állapotban képesek voltak olyan nagylelkűek lenni, hogy igent mondjanak a talán néhány perce elveszített gyermekük szerveinek felhasználására. Ezek a nagy emberi megnyilvánulások!

Mindeközben bensőségemet Bodor professzor úr és nagyszerű stábja feltárta, s eltávolította a beteg szívemet, hogy mire a donor megérkezik, már készen álljak a beültetésre. Ilyenkor gép tartja életben a delikvenst. Mint megtudhattam, igazából csak ekkor, „face to face” derül ki, hogy a donor valóban minden szempontból megfelelő-e a befogadó számára. Az új szívet ilyenkor még egy-

szer alaposan megvizsgálják, hogy meggyőződjenek róla, valóban minden rendben van-e (méret, egyebek).

Úgy tudom, hogy maga a beültetés esetében mintegy 40 percet vett igénybe, a műtét pedig összesen valamivel több, mint négy órát. Ezek a szívatültetések egyébként az esetleg fellépő komplikációk függvényében nem ritkán ennél jóval több órás, áldozatos harcok is lehetnek az emberi életért.

Most olyasmit mondok, amit magam is alig merek elhinni: ezt a minden szempontból hozzám illő, frissen beültetett szívet nem kellett áramütéssel indulatba hozni, mert ez az édes, Atyától kapott szívecske spontán, magától megindult bennem...!

Hű! Biztosan jól tudom én ezt?! Olyan elképzelhetetlen és csodálatos ez számomra, hogy ilyenkor rögtön kételkedni kezdek saját magamban.

A másik megrázó erejű történet, hogy a következő napon végül nem érkezett meg az a várva várt második donor. Sőt, 2000. december 31-ig semmilyen, így aztán utánam, az év utolsó napjáig nem volt újabb szívatültetés. Nekem pedig akkor már legfeljebb csak napjaim voltak hátra. Ezt az érzésemet a saját szívem kiemelése és vizsgálata után a műtétben résztvevő orvosaim megerősítették. Vagyis ha nem mellettem döntöttek volna az első napon, ma már valószínűleg nem üldögélhetnék itt, Neked mesélve, rossz szokásomhoz híven jól megadva a módját!

Édes Jézusom, életem ezúttal is csak hajszálon múlt! Behunyom szemem, s kezembe temetem arcomat... Nem vagyok méltó...

Az utóbbi 1-2 évben annyiszor volt alkalmam megtapasztalni, hogy amikor az ember képes egészen lemondani a saját javáról, kívánságáról, vagy ez esetben az életéről, megkapja azt...

Ez a lemondás nem egyenlő az élet feladásával, de nagyon is azonos az elfogadással, és a teljes ráhagyatkozással.

Valamikor tizenegy óra után toltak ki a műtőből, s szerintem az éjszaka közepén eszmélhettem. Még nem hajnalodott, azt tudom. Mély álmomból ébredve nem mondhatom el magamról, hogy felujjongtam s rögvést felfogtam: túl vagyok a műtéten és *ÉLEK!!!*

Jóval prózaibban történt: ugyanis irtóra zavart a lélegeztetőgép csöve a torkomban. Szerettem volna jelezni a nővérnek, hogy már itt vagyok ám! Nem kéne ez a zavaró cső belém! De éppen úgy jártam, mint az elalvásom előtti pillanatokban, vagyis nem tudtam megszólalni. Hát igen, gondosan be voltam dugaszolva azzal a csővel...

No, ez a módfelett kellemetlen érzés azért előbbutóbb magamhoz térített annyira, hogy rácsodálkozzam, hol is vagyok és mi is történt velem. De hiszen... Ó, Atyám!

Pláne érvényes volt ez az öröm, amikor kora reggel tájban két jó nővérke némi kellemetlenség árán végre levett a lélegeztető gépről. Hű, micsoda pompás érzés cső nélkül! Hip-hip!

Eltarthatott ez az elégedettség akár még néhány pillanattig is! Mivel azonban jelentkezett az ilyenkor szokásos telhetetlen szomjúságérzet, elillant a megkönnyebbülés, és mit nem adtam volna egy kancsó folyadékért!

Szokásos, szívűtött tünet ez, a lélegeztető gép kiszárítja az ember torkát, ezért a nagy ihatnék. Igen ám, de ez azon az első napon csak nagyon visszafogottan, kortyonként adható, mert az a műtét alatt lelassult gyomor nem bírná el a bucura ivást.

Szóval nyelőcsövem kétirányúvá válna..., s nem biztos, hogy azt könnyebb elviselni.

Hát, mindössze ennyi megpróbáltatásról számolhatok be az intenzív osztályon eltöltött 9 napomon, mert a hátralévő néhány kisebb ez meg az már annyira elenyésző volt ahhoz a nagy jóhoz képest, hogy élhetek, hogy említésre sem érdemes.

„Eccerüen” nem tehettem mást, minthogy általában fülig ért a szám!

Férjem és gyerkőceim meglátogathattak a műtét másnapján. De jó volt látni őket, még ha csak úgy bebuzogylálva is! Jól elámultak, s gyanítom, hatalmas kő eshetett le a szívükről, amikor egy viruló fejű mamit pillantottak meg az üvegajtón keresztül. Mindig is éreztem, hogy bennük a szívátültetés kelthette a legnagyobb félelmet, és gondolom, megnyugtató volt látniuk, hogy azért nem lehet olyan rossz dolgom, ha képes vagyok mosolyogni rájuk.

És valóban, napról napra könnyebbedett a helyzetem, ahogy egyre kerültek ki belőlem az ilyen-olyan csövecskék, s lehettem ágyamban mind szabadabb. Ha akartam, már oldalra is fordulhattam, sőt, az ágyam szögét is magam állígtathattam ülő vagy fekvő helyzetbe. Összkomfort a javából!

Hamarosan beindult a rádiózás, a tévzés, amelyek ilyen semmittevős állapotban igazán jólestek, s üdítően hatottak rám. Én ugyan nem vagyok nagy tv-néző, de akkor és ott még az egykaptafás, limonádé sorozatokat is szívesen néztem, hát még a Spektrum TV műsorait!

Talán a második napon hozzájuthattam a mobiltelefonomhoz is, ami igen kellemes meglepetés volt számomra! Nem gondoltam, hogy már az intenzív osztályra is beengedik. Így a Szeretteimnek és baráti körömnek köszönhetően a nap jelentős részében döltek készülékemre az örömtől sugárzó üzenetek, vagy éppen direkt vonalban lehettem a külvilággal. Ha akarnám, sem tudnám el-

mondani, mekkora erőt és boldogságot ajándékozott ez nekem!

Szóval minden negatívuma mellett azért elmondható, hogy a mobiltelefon bizonyos helyzetekben csuda jó, hogy kitalálódott!

Ott, az intenzív osztályon egyébként is főúri ellátásban részesültem, s a nővérek teljes kényeztetését élvezhettem. Szakértelmük és magas szintű emberi hozzáállásuk egyaránt lenyűgözött. És nem csak azok, akik konkrétan velem törődtek, hanem mindannyiuk, mert abból az elzárt, steril kis kalitkából azért jól érzékelhető volt, milyen áldozatosan teszik rengeteg dolgukat a nagyszobában fekvő, frissen műtött betegekért.

Az alatt a nem egész másfél hét alatt, amit odafönt töltöttem, a tornáztatás mellett járni is újra kellett tanulnom. Kezdetben nem is ment másként, mint erős támogatással. Szó mi szó, elég rogyant madár voltam, de még így is nagy élmény volt első ízben „szélvészként elsüvítetni” az ablakig, s kinézni a szemben lévő óvodára és iskolára. Micsoda gyönyörű látvány is a külvilág!

E kilenc nap alatt a cél egyébiránt nagyon bölcsen az volt, hogy ezen velük töltött idő alatt valamelyest megerősödjem. Odalent, az első emeleti steril szobámban (a műtét utáni második állomáshely) ugyanis e szoros nővéri felügyelet nélkül leszek, s addigra egyedül kell tudnom ellátni magam.

A nővéri jelenlét ott a saját érdekemben már a minimumra csökken. Ezért intenzíves nővéreim a gyógyszerimmel is megismertettek, hiszen a jövőre készülve azt is saját magamnak kell adagolnom a mindenkori megadott dózisok szerint.

Közben többször is helyembe jött a röntgen- és az ultrahangvizsgálat. Szinte hozzá kellett szoknom, hogy

jó eredményeket mutattak! Szívemmel kapcsolatban még sosem hallottam ilyen remek híreket!

Aztán, amikor már 1 hetes lettem, teljes szkafanderöltözetbe bújtatva, tolóköcsival levonultunk új életem első biopsziavizsgálatára (szívszövetminta vétele), amely egy esetleges kilökődés kezdetét is pontosan meg tudja állapítani.

Hogy, hogy nem, de a biopsziát végző, aranykezű Vecsey doktort és munkatársait is nagyon szeretetreméltónak találtam, s ez valahogy azóta sem múlt el!

Aztán úgy nézett ki, hogy hamarosan sor kerül egy újabb szívatültetésre, így engem a biopszia másnapján leköltöztettek új rezidenciámba, az első emeleti steril szobába. Saját fürdőszobám lett, sőt, a „Szív a szívért Alapítvány” jóvoltából még televíziót is kaptam. Csuda jól éreztem ott magam!

Látogatókat ott sem fogadhattam. Az ajtómrá jól láthatóan ki is volt írva: „Steril szoba, ne lépj be!”

Azért egy, a betegét kereső, elszánt hölgyet még ez sem tudott elrettenteni attól, hogy mégis becsörtessen. Végül csak a szerencsére épp ott tartózkodó takarítónő határozott fellépése tántorította el szándékától. Amúgy szkafanderesen beöltözve már szabad volt kimennem vendégeimhez. Határt eme látogatásoknak csak az szabott, hogy így teljesen beöltözve hamarosan olyan oxigénhiányos állapotba kerültem, mint a műtét előtti időkben.

Ezért egy idő után afféle táncrendet kellett vezetnem, hogy vendégeim ne torlódjanak össze. Meg hát azért még elég sok pihenésre és nyugalomra szorultam...

Nagyon boldoggá tett, hogy az Ér- és Szívsebészen töltött 4 hét alatt mind a négy biopszia eredménye negatív lett.

Ezenkívül annyi éltető öröm és kedvesség ért az orvosok, az ottani ápolók, a segítők, sőt, a betegek részéről

is, hogy csak ámultam! Bizonyára elsősorban a transzplantáció tényének szólt ez a nagy figyelem, hiszen nem minden nap történik ilyen. Így aztán mit tehettem más – mert amúgy nem vagyok egy vidám természet –, mint-hogy kénytelenségből én is egyre csak örvendezzem?

Csak egyszer voltam pár napig kissé hervatag, amikor egy számomra még ismeretlen tünetegyüttes jelentkezett, nem tudván még kiválogatni, mit is jelentsenek azok? Netán kezdeti kilökődés?! Vagy a várható, „beígért” fertőzés?! Esetleg ott a kórházban szedtem össze valamit, amíg kint tébláboltam a folyosón, az emberek között?!

A szóban forgó utóbb módfelett el is szégyellte magát, hogy egy kicsit bizony megijedt. A szégyen oka az volt, hogy már a műtét előtt arra készülődtem, hogy nem hagyom leragadni a figyelmemet az önmagam vizsgálgatásán, a „Te jó Ég, ez meg ez történt, most mi lesz?” dolgokon, hanem túlnézek rajtuk. Arra készültem, hogy ne tudjon gúzsba kötni az aggodalmaskodás, és tessék! Így elsőre nem megbuktam?! Hát igen, amit az ember elméletben már tudni vél, azt a gyakorlatban azért még nem feltétlenül képes maradéktalanul véghez is vinni. Így történhetett, hogy a homályos agyú nőiszemély putty, rögtön bele is zuttyant az első adandó csapdába!

Viszont minden rosszban van valami jó, így ebben is, mert e kényelmetlen leszereplés után lelki szemüvegem optikáját sürgősen visszaigazítottam a megfelelő állásba, s az – nem merem elkiabálni, de – még azóta is a helyén van.

E kis leckét leszámítva a lelkem s szívem telve volt örömmel, békével és hálával.

Sőt, így az év fordulóján el kell mondanom, hogy új szívembe a korábban érzett s az új, ajándékba kapott szeretetek hatványozottan átplántálódtak, mintegy transzplántálódtak az új évezredre is.

Isten és emberszeretetem egészen betöltött, s tölt ma is.

A régebben transzplantált sorstestvéreimnek minden hónap első hétfőjén kell megjelenniük az Ér- és Szívsebészet ellenőrzésén. Ennek köszönhetően ott-tartózkodásom alatt tizenegy társammal találkozhattam is, mert vizsgálataik után meglátogattak. Hű, óriási vidámság fogott el, hogy láthatom őket! Úgy éreztem, örömünk kölcsönös volt.

A két sportolásban jeleskedőt – egy beszélgetés erejéig – már korábban ismertem, amikor is arra kértem őket, hogy sportcsapatukban foglalják számomra a helyet, mert egyszer csak jövök! Ezen ígéretemet ezúttal is megerősítettem.

Remélem, nem vették fenyegetésnek...

Szinte szomorú voltam, amikor el kellett hagynom az Érsebészetet, továbbindulva következő állomás helyemre, a Korányi Szanatóriumba.

Ugyanakkor örvendeztem is, mert ott is sok embert szeretek, s mert reményeim szerint egy lépéssel az otthonhoz is közelebb jutottam.

Talán már unalmas lehet, de én a Korányiban is nagyon jól éreztem magam! Kicsit sétálhattam a friss levegőn, amit már olyan régen tehettem. Hatalmas szabadságérzet ám!

Aztán várt ott rám „Editszív”, egy 36 éves sorstestvérkém is („Editszív” az „Irmiszívet” – így szólítjuk egymást), aki ugyancsak szívátültetés-aspiráns. Elég rossz állapotban találtam szegényt. Másfél hónap alatt annyira leépült, hogy alig ismertem rá az én októberben még élénk, vidám barátnőmre.

Tudván, hogy milyen kevés a megfelelő donor, szomorúság fog el ezekért a társaimért. Látom, ahogy küzdenek a levegőért, ahogy elfogja őket a rosszullét. Kórházi tartózkodásaink alatt a szívemhez nőttek, s na-

gyon kívánom nekik, hogy ők is részesüljenek mindabban a jóban, amelyben én...

Ilyenkor szégyenkezem, hogy én azon kevesek közé tartozhatom, akik új szívet, elegendő oxigént = új esélyt kaptak.

Ott a Korányi Szanatóriumban vált úgy egészen világossá számomra, hogy az immunrendszerem minimumra csökkentése, valamint az állandóan szedendő gyógyszereim mellékhatásai milyen betegségeket gerjeszhetnek, milyen következményekkel járhatnak. Nem törvénytörően, de számolni kell velük.

Mikor ezt végiggondoltam, egy kép jelent meg előttem: olyasmi lehet ez, mintha egy bevetetlen szántó föld telis-tele volna szórva taposóaknával, s nekem azok között kellene lavíroznom, nem tudván, mikor mire lépek.

Úgy elsőre nem volt túl biztató ez a jövőkép, de aztán arra jutottam, hogy ilyen gondolatok között élni, ezen aggodalmaskodni a legnagyobb marhaság, amit kitalálhattam!

Mert mi is a lényeg? Hát az, Irmikém, hogy az ajándékba kapott napokat, heteket, hónapokat, netán éveket (!) kár volna elkótyavetyélni ilyesmire! Még tán az is előfordulhat, hogy másra kaptuk ezt az időt... Élünk hát vele, adjuk, ami adható, s ne szűnjünk meg örülni és hálat adni a mai napért! Mindig csak a jelen napért. („Ma már máma van már?” – Süsü, a sárkány nagy mondása.) A többi már nem a mi dolgunk...

Így váltam szabaddá, s derűssé ismét. És mennyivel könnyebb e koloncok nélkül!

Mivel az a várható fertőzés – amely ellen nem szereztem védettséget gyermekkoromban – nem mutatkozott, egy hét után, azaz december 20-án valóban hazatérhettem enyéimhez! Mit is mondhatok...?! Köszönöm!

Az élet tisztelete...

Olyan jó itthon! Jó vidámnak látni a családomat, jó megtenni ezt-azt értük, jó mosolyogva együtt lenni, egyáltalán: *jó lenni*... Tudom, nagyon nehéz volt számukra ez az ősz. Ezért szünni nem akaró öröm van bennem felszabadultságuk láttán.

Vidámak az együttléteink. Nekik is köszönök mindent! És köszönöm a sok levelet, telefont, amelyek mint erőt adó szeretetérintések jutottak el hozzám. Hálát adok mindezért!

A sok kincset, az ajándékot, amit az ember kap, nem tarthatja meg magának. Ő kapta, de ami bizonyos: *nem csak ő* kapta! Tovább kell adnia, hogy más rászoruló is részesüljön belőle.

Egy hónap híján szeptember elejétől december végéig kórházban voltam. Ez idő alatt sok olyan emberrel találkoztam, beszélgettem, akik valamilyen szív műtét előtt álltak. Megtapasztaltam, hogy mindenki fél... Nagyon! Csak ki jobban, ki kevésbé tudja palástolni.

Ez gyakran a tájékozatlanságból adódik (nem tudja pontosan, mi vár rá, csak ködös elképzelései vannak, s az mindig riasztó), és alapvető velejárója az ilyen helyzetnek, hogy senki sem szívesen veti alá magát egy műtétnek.

Már betegségem kezdete óta egyre inkább foglalkoztatott a gondolat, hogy ha valaha felgyógyulhatnék, akkor a rászorulókkal szeretnék törődni. Kezdetben még nem volt világos számomra, hogy melyik korcsoporttal, s egyáltalán milyenfajta rászorulókkal, de ebben az utolsó időben, s különösen a szívatültetés után kikristályosodott bennem, hogy a szívatültetésre, valamint a szív műtétre várók félelmét szeretném enyhíteni. Ha csak fél órára is fellélegezhet gyötrő érzéseiből, már az is könnyebbség neki, akkor már érdemes volt.

Kezd mindinkább körvonalazódni e szolgálatnak a lehetősége, s ez olyan boldoggá tesz! Hiszem, hogy az orvosaimnak, családomnak és más szeretteimnek köszönetként nyújtott egészségesedésem mellett ez is feladatom...

Köszönöm, hogy tudhatom, mi a dolgom új, ismeretlen időtartamú földi életem tengerén...

Köszönöm, hogy velem tartottál!

Befejezve: Budapest, 2001. január 15.

Tartalom

SZÍVINFO 1.....	5
<i>(1999. májusi különkiadás...)</i>	
SZÍVINFO 2.	
Avagy: Cicókám, meddig is ér a takaród...?	13
<i>(1999. júniusi különkiadás)</i>	
Tovább is van, mondhatom még...?	16
SZÍVINFO 3.....	17
<i>(1999. júliusi különkiadás...)</i>	
Vagy anélkül... Hát lehetséges volna...?!	20
SZÍVINFO 4.....	23
<i>(1999. szeptemberi kiadás...)</i>	
Első jel... – leszázalékolásom esete...	23
Második jel... – autómegvonás...	25
Harmadik jel... – a bokaficc.....	26
Jelek..., üzenetek...	27
SZÍVINFO 5.....	31
<i>(1999. decemberi kiadás...)</i>	
SZÍVINFO 6.....	35
<i>(2000. május vége...)</i>	
Az kórházba vonulás ideje.....	35
Amaz érthetetlen bánat...	35
Porszem.....	36
Ama gyöngyszem...	38
Az nap tündöklött...	38

Ama dicső bémutatkozása.....	38
Amaz erőszakos fehérnép.....	40
Zsebmetszés.....	40
Amaz egyéb érzületek.....	42
Ama pudíng.....	44
Irgalom.....	46
Adni s kapni.....	47
Ama nudli kis varratszedés.....	47
Őrző-védő Kft.....	49
Ama gyönyörű távlat.....	50
Ama napsugár.....	51

SZÍVINFO 7.

(2000. szeptember vége – november 13...)

Az élet és halál mezsgyéjén.....	53
Elöljáróban.....	53
Az újraélesztések utáni, s a szívatültetés közti..., őszi levélhullás idején.....	55
Ismét kórházban.....	65

SZÍVINFO 8.

(2000. november 13 – 2001...)

A gyógyulás hajnalán.....	69
November 13. – „Új szívet adok nektek...”	69
„Mit is ír a hogyishívják?”	70
Az élet tisztelete.....	81

Teljesen váratlanul, minden előzmény nélkül érte a súlyos betegség. Hite, az Atyába vetett bizalma azonban végig támasza volt. Nagy életkedvvel és mégis teljes beenyugvással fogadott mindent, amit el kellett viselnie. Hiszen volt honnan erőt merítenie: „Rád bízom magam!” És meg tudta tenni! Tömegesen jártak hozzá barátok, ismerősök, soha nem látott méretűre duzzadt levelezése. Ő nem értette, mi az, amiben egy beteg segítségére lehet az „egészséges”-nek. Lehet, hogy mások sem tudták, csak érezték. Jól érezték! Egy másik, Óbudaváron hallott gondolat is felkerült a falra: „Nincs annyi időd és energiád, hogy kicsinyes légy...” Ennek az igazságát Ő értette igazán! Nagy ajándékot kaptunk a sorstól, hogy a közelében lehettünk!

ISBN 963 86293 1 2

9 789638 629319